

KLEIN WONEN MAGAZINE

*„Container
oogt stoer
en modern”*

Chris Bakker switcht
van hout naar staal

*Het busgeluk van
Malou & Daantje*

VANLIFE

*Paradijselijke
tuin aan de Lek*

BUITENLEVEN

*Binnen bij
Remco*

INTERIEUR

Reset of pauze?

We hebben er in deze editie van Klein Wonen Magazine bewust voor gekozen het c-woord zo min mogelijk te laten vallen. Gewoon om ruimte te laten voor wat verstrooiing en wegdromen. Toch wil ik de coronacrisis niet helemaal uitbannen in mijn voorwoord. Ik ben per slot van rekening niet de president van Turkmenistan, die glashard het c-woord verbiedt alsof het dan ook niet bestaat. Ik wil het zeker ook noemen, omdat de corona-uitbraak in de klein wonen-wereld gek genoeg ook positieve geluiden laat klinken. De visie van de vooraanstaande trendvoorspeller Lidewij Edelkoort gaat er bij aanhangers van de *tiny house*-levensfilosofie in als Gods woord in een ouderling. Lidewij voorspelt al langer dat de mensheid haar leven van veel consumeren en *jetsetten* zal aanpassen, want dat is volgens haar de enige manier om de mens te laten overleven. Het coronavirus is vanuit dat oogpunt volgens haar een zegen. De wereld staat even op pauze. Net als alle sporten ligt ook de ratrace stil. Mensen leven gedwongen anders en zijn meer op zichzelf aangewezen. De harde reset van de huidige maatschappij, die de trendgoeroe al enige tijd voorziet, kan hierdoor worden versneld. Leven met minder consumptie en meer met de natuur. En zelf weer meer doen en maken. *De eeuw van de amateur*, zoals Lidewij dat noemt, ligt voor ons. Een wereld met minder onnodige prularia en hebberigheid en vooral alleen met spullen en zaken die essentieel zijn. Een uitermate vruchtbare bodem voor klein en simpel wonen.

Maar er vallen ook meer concrete positieve ontwikkelingen door de coronacrisis te bespeuren. Gingen er kort voor de virusuitbraak al stevige geluiden op om het permanent wonen op recreatieparken te legaliseren, nu heeft minister Stientje van Veldhoven gemeenten verzocht tijdens de coronacrisis niet te handhaven op permanent wonen in vakantiehuisjes. Een mooi beginpunt voor een versnelde definitieve legalisering, zou ik zeggen. Ook laten veel bouwers in deze moeilijke tijd zien nog sneller dan normaal allerlei noodvoorzieningen te kunnen realiseren voor medische doeleinden. Veelal units die ook prima kunnen worden omgetoverd tot kleine woning. De groep Nederlanders die een betaalbare woning zoekt zal na de coronacrisis zonder twijfel nog groter worden, gezien de economische malaise die de virusuitbraak met zich meebrengt. Daar kan geen dip in de woningmarkt tegen op. De huidige crisis wordt door velen vergeleken met de oorlog. Na de tweede wereldoorlog noopte de fors opgelopen woning schaarste de overheid tot het bouwen van vele noodwoningen. Wellicht is het na deze gezondheids crisis een mooi moment om de bouw van permanente betaalbare kleine huizen een fikse duw te geven. Uitgerekend de door het coronavirus zwaarst getroffen provincie, Noord-Brabant, geeft het voorbeeld met haar actieprogramma om alternatieve woonvormen en zelfbouw te stimuleren en te versnellen. Het zal voor Lidewij Edelkoort geen verrassing zijn. Het zijn voor voorstanders van klein wonen hoopgevende ontwikkelingen in een angstige tijd, maar het is afwachten of deze coronacrisis inderdaad een druk op de resetknop is of slechts een aanraking van de pauzetoets.

Een lading oplossingen voor zelfstandige energievoorziening.

Uw partner voor mobiele-, off-grid- en energie-opslagsystemen.

Van productkeuze tot volledige systeem engineering.

Productadvies | Systeemadvies | Technisch schema
Systeeminstallatie | Systeemcheck & test | Certificering

67

Met eigen
camper door
winters IJsland

Klein wonen op
z'n Zweeds

32

INHOUD

Binnen in Remco's
tiny house op wielen

18

Woonbus

Malou is na een lange *vanlife*-vakantie helemaal om en waagt nu de stap om permanent in een zelf omgebouwde bus te gaan wonen.

61

Paradijs

Ze wilden een plek voor zichzelf en Mariëlle en Gerbrand vonden die aan de Lek. Ze runnen daar nu een paradijselijke eco-tuin van 1,5 hectare.

71

EN VERDER

KLIK op het paginacijfer om naar de pagina te gaan. KLK op i rechtsonderaan elke pagina om terug te gaan naar Inhoud.

COLOFON en interactie	6
TINY THINGS	8
FOTO <i>Tiny houses</i> van staal	9
INTERVIEW Chris Bakker valt voor container	10
BLOG Marjolein	16
ACHTERGROND Groter om <i>tiny</i> te wonen	24
KORT nieuws	28
APPEN met Frieda	29
BLOG Noortje	39
MARCEL VAN MIERLO Wonen in bomen	41
BLOG Wim Kromwijk	44
SOCIAL SMALL TALK	83

VLOG Oscar & Hilde	45
CREATIEF Gezellig <i>tiny house</i> kussen	46

BOEKEN	47
VOORPUBLICATIE Digital Nomad	49

VOORPROEFJE Downsize & Container Atlas	52
--	----

VLOG Bram & Melanie	60
---------------------	----

MOESMEISJE Nuttige bloemen in je moestuin	77
GEZOND KOKKERELLEN met Regina	79
PLANTEN OM OP TE VRETEN Vlier	81

COLOFON

REDACTIE

redactie@kleinwonenmagazine.nl

Hoofdredacteur & Artdirector

Raymond Kool

Redactie-assistent

Margo de Kemp

Medewerkers

Marjolein Jonker, Noortje Veerman, Bram & Melanie Verheijen, Frieda Bakker, Marcel van Mierlo, Ibolya Moór, Wim Kromwijk, Hilde de Leeuw & Oscar van Keulen, Elke Rabé, Jantina Scheltema, Regina Frakking, Kim Nelissen, Marin Leus.

Fotografie

Ronald Lammers, Chris Bakker, Remco Stadhouders, Bluemonque, Elke Rabé, Stichting Tiny House Nederland, Frieda Bakker, Noortje Veerman, Joël Allen, Free Spirit Spheres, Tree Tents International, Trees and People, NCDA Architects, David Mark, Margo de Kemp, De Moderne Nomaden, Josh Gerritsen, Poppi Photography, Olivia Ashton, Sozinho Imagery, Geoffrey Warner, Sascha Hoecker, Danny Bright, Tanja Milbourne, Dave Southwood, Malou van Rede, Amelandfoto.nl, Mengelmoestuin, Kim Nelissen, Thomas Duiker, Stella de Smit, Serres Fortier, BPMM, DCChef Anna, Wikimediaimages, Marin Leus, Hans Braxmeier, Yvonne Huijbers, RitaE.

TIP DE REDACTIE

tip@kleinwonenmagazine.nl

SALES

adverteren@kleinwonenmagazine.nl

Sales & Marketing

Ronald Lammers

Sales assistent

Carla Hornsveld

DISTRIBUTIE

www.kleinwonenmagazine.nl

ALGEMENE VRAGEN

info@kleinwonenmagazine.nl

WEBSITE

www.kleinwonenmagazine.nl

Klein Wonen Magazine is een uitgave van Tiny Publisher V.O.F.. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag zonder schriftelijke toestemming van de uitgeverij worden overgenomen.

INTERACTIE

Klein Wonen Magazine is als puur digitaal magazine super interactief. Met 1 klik krijg je toegang tot meer informatie, foto's en video's. Klik daarvoor op een van de volgende symbolen in de artikelen.

Speel video

Naar website

360° foto

FB / Album

Download

Klein Wonen

Tekstlink

Naar inhoud

ADVERTENTIES > Alle advertenties zijn interactief. Klik op de advertentie, het webadres of de symbolen.

TIMMER-FABRIEK
TINY KOZIJN
THINKS BIG IN TINY HOUSES

www.tiny-kozijn.nl

Langeweg 6, 4756 AK Kruisland
T: +31(0)167 53 24 18

FLEXHOME-ONE
THE ART OF NEW LIVING

Marathonweg 1 - 6225 XV Maastricht - Tel. 043 31 119 43 / 06 18 135 368
WWW.FLEXHOME-ONE.NL

Nagenoeg energie-neutraal dmv zonnepanelen

Voldoet aan bouwbesluit dus hypotheek mogelijk

Keuze uit diverse materialen en afwerkingen

Sleutelklaar zeer snel leverbaar

Demowoning aanwezig

Lees ook een selectie van onze verhalen op je laptop, tablet of mobiel via onze veel bezochte website

KLEINWONENMAGAZINE.NL

ALLE ADVERTENTIES ZIJN INTERACTIEF. KLIK OP DE ADVERTENTIE VOOR MEER INFO.

BOSMAN **N**
YOUR TINY HOUSE

VOOR JOU GEBOUWD!

Van ontwerp tot realisatie

WWW.YOURTINYHOUSE.NL INFO@YOURTINYHOUSE.NL

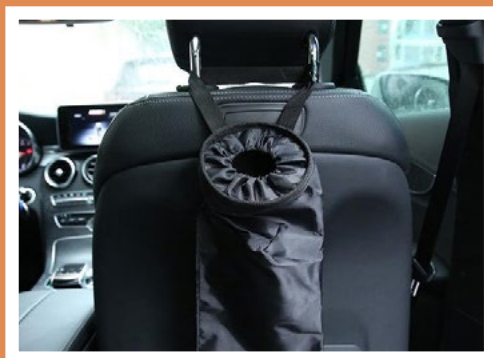
TINY THINGS

Al deze *tiny things* zijn te koop in onze webshop. **KLIK** op de foto om naar de shop te gaan.

Eco-ontstopper

Haren in je gootsteen kunnen voor irritante verstoppingen zorgen. Chemische middelen zorgen natuurlijk absoluut niet voor een kleinere ecologische voetafdruk. Dat doet deze ontstopper wel. Door zijn flexibiliteit en weerhaakjes tovert hij de boosdoeners milieuvriendelijk weer naar boven en loopt je gootsteen weer door. Oké, hij is van kunststof maar gaat lang mee en is een stuk liever voor het milieu dan de meeste andere oplossingen.

Wasbare vuilniszak

Een vuilnisbakje, hoe klein ook, is toch altijd een ruimte slurpend object in je huisje of woonbusje. En als je het milieubewust zonder vuilniszak gebruikt is het ook nog eens schrobben en boenen geblazen. Dat is met deze herbruikbare vuilniszak van Novel Treats verleden tijd. Hang hem aan je keukenkastje of hoofdsteun van je busje en je kunt al je vuil erin kwijt. Of neem er 2 of 3 om je afval meteen te scheiden. Even uitspoelen en je hebt weer een brandschone nieuwe vuilniszak!

Schrijven met kurk en hooi

We typen heel wat af tegenwoordig, maar ouderwets schrijven blijft natuurlijk ook fijn. Zoals lekker pennen in je dagboek, je bucket list noteren op een kladje of je droomhuisje schetsen op ruitjespapier. Dat doe je natuurlijk het liefst zo duurzaam mogelijk. Een potlood is uiteraard een goed alternatief voor met veel plastic omhulde pennen, maar deze balpen van TimText is zeker ook een prima alternatief. Het omhulsel is gemaakt van kurk en hooi. Dat is een stuk duurzamer, toch? En door de zachtheid ook minder pijnlijk voor je vingers!

Vriendelijke muizenval

Tiny wonen in de natuur betekent ook veel beestjes om je heen. En hoe schattig muisjes ook zijn, je wilt je kleine woonoppervlak liever niet met ze delen. Met deze ijzersterke en simpel schoon te maken muizenval vang je de kleine knagertjes eenvoudig met een stukje lok(k)kaas en zet je ze gewoon weer buiten in hun natuurlijke habitat. Deze diervriendelijke val is lekker *tiny* met 16 x 6,5 x 6,5 cm en biedt plaats aan 3 tijdelijke knagende celgenootjes. Wij wensen je een vriendelijke jacht!

MEER
FOTO'S
KLIK HIER

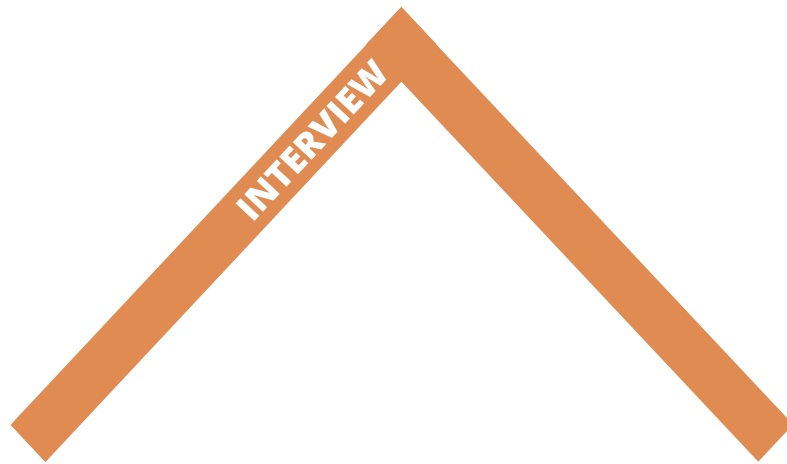
Tiny houses van staal

In de Almeerse wijk Tussen de Vaarten wonen jonge starters van 22 tot 27 jaar inmiddels alweer ruim 3 maanden naar tevredenheid in hun uit staal opgetrokken *tiny houses* van ongeveer 30 m². De in totaal 44 huurwoningen van Woningcorporatie De Alliantie zijn gebouwd rond een gezamenlijke binnentuin om de sociale cohesie te vergroten. De kleine woningen zijn prefab gebouwd door het Limburgse C3 Living en blijven 15 jaar staan.

De woningen zijn gebouwd volgens het *cradle-to-cradle*(C2C)-principe. Een zeer duurzame manier van bouwen, waarbij alle gebruikte materialen weer volledig kunnen worden hergebruikt voor hetzelfde doeleinde. Zo zijn de Almeerse woningen bijvoorbeeld gebouwd met stalen frames en zijn de huisjes zo ontworpen, dat ze ook weer uit elkaar gehaald kunnen worden. De *tiny houses* zijn voorzien van zonnepanelen en gemakkelijk verplaatsbaar, zodat woningcorporaties ze op verschillende manieren en locaties kunnen inzetten. De woonunits hebben een levensduur van 30 tot 40 jaar en staan naast Almere ook al in Oostrum, Den Bosch (Minitopia), Horst, Dedemsvaart, Venlo en Schinnen. Dit jaar worden er tevens 252 van deze woningen gerealiseerd in Maastricht voor studentenhuisvesting.

Sfeergevoelige Chris Bakker switcht van houten naar stalen woning

„Een **CONTAINER** oogt
STOER, MODERN en
heeft **CONSTRUCTIEVE**
voordelen”

Chris Bakker houdt van sfeer. Hij wordt dan ook smoorverliefd op het houten huisje op de cover van het boek *Cabin Porn* en ontwerpt zijn eigen versie voor het *tiny house*-project in de Falgatuinen van Den Helder. Na een periode van bezinning komt hij tot een opmerkelijke switch en kiest de sfeergevoelige ICT-er voor stalen containers als basis voor zijn kleine droomhuis.

> Het ontwerp van de containerwoning van Chris.

Na het afronden van zijn opleiding Forensisch Onderzoek gaat Chris Bakker op zichzelf wonen in de binnenstad van Den Helder. Hij betreft een ruim anti-kraakappartement met de wat beklemmende voorwaarde dat iedere maand zijn huurcontract kan worden opgezet. Tot zijn verrassing woont hij er lange tijd, maar door de onzekerheid voelt het nooit als zijn thuis. Daarbij vindt hij de 120 m² woonoppervlak veel te groot. De sfeergevoelige Chris hunkert naar de knusheid van klein wonen, maar ook naar een simpeler leven. „Het is heel lastig om sfeer te verwoorden. De Deense bevolking heeft daar een goed woord voor: *hygge*. Wij hebben daar niet echt een woord voor, maar vrij vertaald betekent dat *gezellig*. Het is meer een emotie dan iets wat je vast kan pakken. Het gaat mij om het totaalplaatje van het kleiner wonen. Minimalisme, veel groen om me heen, lekker buiten zijn en tuinieren, maar ook lekker knus op de bank kunnen zitten met een kop koffie tijdens een storm.”

Chris gaat zich verdiepen in *tiny houses* als de gemeente Den Helder, de havenstad waar hij geboren en getogen is, voorzichtig plannen begint te maken voor een *tiny house*-project. Na het zien van het boek *Cabin Porn* valt hij als een blok voor het houten huis op de cover. Het heeft voor hem

de juiste sfeer en Chris besluit ervoor te gaan. Samen met zijn vader Jan wil hij zijn huisje zelf gaan bouwen. „We hebben een hechte band en het lijkt ons fantastisch om samen te doen. Daarnaast is mijn vader handig, en ik nog niet zo, dus het heeft ook zeker een praktische kant”, aldus de forensisch onderzoeker, die door een tekort aan banen de ICT in is gegaan.

„Het gaat mij om het totaalplaatje van het kleiner wonen”

Chris gaat aan de slag met het ontwerpprogramma SketchUp en realiseert op papier zijn droomhuisje. Onderwijl krijgt het *tiny house*-project in de Falgatunen van Nieuw-Den Helder steeds meer vorm. Knelpunten worden weggenomen en omdat het project *off-grid* wordt volgt Chris op de bouwlocatie samen met andere toekomstige bewoners alvast

een cursus in het maken van een helofytenfilter en verdiept hij zich in zelfvoorzienende energiesystemen. Iets wat van hem niet persé had hoeven. „Voor mij is duurzaamheid belangrijker dan *off-grid*. Ik denk dat we een heel goed netwerk hebben, dat zich goed leent voor duurzame mogelijkheden. Waarom als individu proberen het wiel opnieuw uit te vinden? Er zijn al duurzame *off-grid*-technieken mogelijk, maar deze zijn voor de individu onbetaalbaar of staan nog in de

> Samen met toekomstige buurtbewoners maakte Chris al een helofytenfilter.

> Ontwerp van de voor- en rechterzijde van de containerwoning van Chris.

kinderschoenen. Denk aan waterstof. Daardoor ben ik nu genoodzaakt om voor tijdelijke oplossingen te gaan, zoals koken op gasflessen. Zeker niet ideaal, maar voor mij niet anders mogelijk."

Als Chris na 3 jaar anti-kraak noodgedwongen weer voor even intrek neemt bij zijn ouders beseft hij bij de verhuizing weer eens hoeveel spullen een mens verzamelt. Het staat hem tegen. Zijn hang naar een minimalistische leefstijl komt voort uit een gevoel dat bij velen met dezelfde opvatting leeft. „Het klinkt cliché, maar is voor mij zeker waar, geluk zit hem niet in de hoeveelheid bezittingen die je hebt. Al die spullen vragen allemaal aandacht. soms onbewust, en dat kost mij heel veel energie. Als ik bijvoorbeeld in een overvolle keuken sta word ik ongelukkig en kost het mij zoveel energie om te koken. Heb ik het niet nodig, of kan het ook zonder, dan moet het vanaf nu de deur uit! Door kleiner te wonen forceer ik mijzelf daar ook een beetje in", vertelt de 29-jarige Chris. „Dat bekent trouwens zeker niet dat ik niet om spullen geef! Ik zou bijvoorbeeld heel graag een mooie barista-koffiemachine in mijn huis willen hebben. Ik zie het al helemaal voor me om in het weekend lekker de tijd te nemen voor het maken van een goed kopje koffie. Daar hecht ik veel waarde aan, een ander hecht daar misschien totaal geen waarde aan. Het gaat niet om de hoeveelheid, maar om de waarde die je aan de spullen hecht."

Het doet hem nog meer verlangen naar zijn eigen *tiny house*. Door de traagheid van het hele proces heeft Chris veel tijd om over zijn huisje na te

**„Ik had twijfels,
maar die zijn
met het ontwerp
weggenomen”**

denken en na anderhalf jaar puzzelen komt hij tot een opmerkelijk besluit. De tekeningen van zijn zo geliefde houten huisje gaan de prullenbak in en de Heldernaar focust zich nu volledig op een containerwoning. „Die switch lijkt heel vreemd. Van een sfeervolle houten huis naar een kille stalen container. Totdat je ziet wat je allemaal met zo'n container kan doen. Ik heb in het begin zeker mijn twijfels gehad, maar nu het ontwerp klaar is zijn al die twijfels weggenomen. Het oogt stoer, modern en heeft constructieve voordelen. Zo is het zelfdragend. Je moet jezelf nooit vastpinnen op één idee, maar altijd open staan voor meerdere mogelijkheden en dat heb ik gedaan. Na een cursus *bouwen met containers* en na het zoeken op Pinterest op containerwoning komen vanzelf de nieuwe droomhuizen in beeld."

Bij zijn nieuwe ontwerpen heeft Chris steun gezocht bij een architect. Vooral het voor een leek veelal ondoordringelijke Bouwbesluit is hiervoor een belangrijke reden. „Het moet zeker mogelijk zijn voor de leek om een huis te ontwerpen, maar er komt een punt voor de leek om te beslissen: ga ik alles zelf uitzoeken of laat ik een deel uit handen nemen. Ik denk dat als je de motivatie en wilskracht hebt om het zelf uit te zoeken, dat dat zeker kan. Maar ik wil graag mijn tijd en energie in andere zaken steken. Ik wil me veel liever bezighouden met het bouwproces zelf en daarom heb ik er een architect bij ingeschakeld", vertelt Chris, die het Bouwbesluit overigens wel belangrijk vindt. „Het bouwen van een constructie moet natuurlijk verantwoord blijven. Daar horen ook wet- en regelgeving bij

die formeel moeten worden opgesteld. Je wilt dat je huisje blijft staan en daar moeten eenmaal berekeningen voor gemaakt worden die niet voor iedere leek zijn weggelegd. Dus wat betreft veiligheid, energiezuinigheid, et cetera mogen best strenge eisen gesteld worden, maar alles met betrekking tot inrichtingseisen mag wat mij betreft vereenvoudigd worden.”

De wet- en regelgeving van het Bouwbesluit heeft Chris niet belemmerd bij het ontwerpen van zijn eigen woning. „Tot op heden niet. De aanvraag omgevingsvergunning is momenteel in behandeling, dus ik kan nog niet met 100 procent zekerheid zeggen dat al mijn plannen zonder aanpassing goedgekeurd worden. Wel heb ik natuurlijk een architect ingeschakeld die al mijn wensen en eisen heeft uitgewerkt en daar ben ik niet tegen problemen aan gelopen.” Chris heeft gekozen voor 3 containerunits, waarvan 2 op de grond en 1 gestapeld, en een bijzondere mix van gevelbekleding. „Ik wil graag met 2 materialen werken, namelijk cortenstaal en Shou Sugi Ban, dat is een Japanse vorm van verbrand hout. Ik houd ervan om met contrast te werken. Het zwarte hout met het roestige cortenstaal levert in mijn ogen een mooi contrastverschil op. Daarnaast wil ik het vergankelijke van de natuur omarmen. Het cortenstaal corrodeert en het Shou Sugi Ban verouderd in de loop van de

tijd. Deze imperfecties doen geen afbreuk aan de schoonheid van het huisje maar maakt het voor mij juist aantrekkelijker. In Japan noemen ze dat Wabi Sabi, dat wordt omschreven als het ontdekken van de schoonheid van imperfectie en de acceptatie van de cyclus van leven en dood. Ik vind dit een ontzettend mooie levensfilosofie en kan me hier goed in vinden.” Verder wil Chris veel ramen om een open gevoel te creëren. „Omdat het project draait om de hoeveelheid grond om je heen, wil ik de buitenwereld naar binnen halen. Veel lichtinval, een balkon bovenop en een veranda rondom mijn huis dragen hieraan bij. Het interieur is nog niet helemaal uitgedacht. Ik heb wel ideeën maar deze moeten nog verder uitgewerkt worden.”

„De schoonheid van imperfectie vind ik een mooie filosofie”

Chris volgt een korte workshop containerwoning bouwen, waarin hij zelf ook even mag lassen, maar komt met zijn vader tot de conclusie dat zij dat het bouwen met staal liever aan een vakman overlaten. Toch blijft er nog voldoende werk voor Chris en Jan over. „Meer dan genoeg. Het huisje wordt uiteindelijk wind en waterdicht opgeleverd, maar daarna is er nog zat te doen. Denk hierbij aan isoleren, aftimmeren van wanden en plafonds, het leggen van een vloer, plaatsen van een keuken, plaatsen van een badkamer, leidingen en elektra aanleggen, noem maar op. Daarnaast hebben we nog zo’n 500m² aan

> Chris doet samen met zijn vader Jan nog wat inspiratie op op zijn toekomstige woonlocatie.

> Ontwerp van de rechter- en achterzijde van de containerwoning van Chris.

© Chris Bakker

> Chris aan het lassen tijdens de workshop Containerbouw.

grond waar wij graag willen gaan moestuinieren. Dus ook daar is nog zat te doen."

Met de keuze voor 3 containers heeft Chris straks een woonoppervlakte van 45 m². Dat klinkt niet voor iedereen *tiny*. „Het klopt inderdaad dat dit voor *tiny*-begrippen aan de grote kant is. Volgens sommige valt het niet onder *tiny house*, maar onder *small house*. In welke categorie je het ook wilt plaatsen, voor mij is het meer een *way of life*. *Tiny* betekent voor mij zoveel meer dan alleen het woonoppervlak. Denk aan de sfeer, het minimalisme, het buitenleven en zoveel meer", aldus de ICT-er, die blij is met het feit dat hij voor onbeperkte tijd mag blijven wonen in de Fagaltuinen. „Ik ben heel blij dat deze kans zich in Den Helder voordoet. Ik zou zelf niet de keuze maken om te wonen als het onzeker is of ik ergens voor onbepaalde tijd zou mogen staan. Voor mij is het een voorwaarde om dit te willen doen. Zelf zou ik zeker niet tegen die onzekerheid kunnen. Ik hoop op een mooie groene wijk, met veel harmonie en samenwerking maar ook met respect voor elkaars privacy. Ik verwacht hier lang te wonen, maar ik heb geen glazen bol, het ligt ook helemaal aan hoe het gehele project zich gaat ontwikkelen."

Nieuwsgierig naar hoe het Chris vergaat met zijn *tiny* lifestyle? Lees zijn blogs op zijn eigen website [Chris Goes Tiny](#).

EINDELOOS ONTSPULLEN

BLOG MARJOLEIN

Laatste blog Marjolein

Dit is het laatste blog van Marjolein in ons magazine. Zij heeft aangegeven zich meer te willen focussen op haar eigen websites. Wij bedanken Marjolein voor haar bijdragen de afgelopen 2 jaar en wensen haar veel succes met haar verdere *tiny house*-werkzaamheden.

Tiny house-pionier en -ambassadeur Marjolein Jonker woont sinds mei 2016 in haar zelfvoorzienende *tiny house* in Alkmaar. Ze is oprichter en projectleider van stichting Tiny House Nederland, geeft lezingen, training en advies vanuit haar bedrijf Marjolein in het klein, is eigenaar van het platform TinyFindy en voorzitter van Wooncoöperatie Tiny House Alkmaar.

In mei woon ik 4 jaar in mijn *tiny house*. Voordat ik verhuisde heb ik flink moeten ontspullen. Als je bijna 15 jaar in een rijtjeshuis met 3 slaapkamers, een zolder en een schuurtje hebt gewoond, dan heb je aardig wat spullen verzameld. En dat past niet erg in een *tiny house* van krap 20 m² hè? Het proces zelf was soms best een uitdaging, maar het loslaten van al die spullen die weinig waarde voor me hadden en ik niet of nauwelijks gebruikte was een opluchting. In een *tiny house* wonen met maar weinig spullen en veel overzicht is heerlijk. Toch ben ik weer aan een ontspulronde toe en het is niet eens de eerste keer sinds ik *tiny* woon.

Misschien denk je dat het een kwestie is van één keer grondig ontspullen, dan hoeft je dat wanneer je eenmaal in je fijne overzichtelijke huisje woont nooit meer te doen. Voor mij werkt het helaas niet zo. Hoewel ik echt heel veel bewuster met het kopen van nieuwe spullen omga en me dus veel minder vaak laat overhalen om iets nieuws te kopen, toch zwicht ik best af en toe. Misschien is het gewoon menselijk om af en toe iets nieuws te willen hebben. Misschien is het ook omdat we in onze moderne consumptiemaatschappij continue bestookt worden met reclames en berichten die ons aanmoedigen toch vooral de laatste dit of dat aan te schaffen. Meestal kan ik weerstand bieden aan die impulsen, maar soms ook niet. Mijn 2 *zwaktes* zijn boeken en kleding. Als er iets nieuws mijn huis binnenkomt dan vallen ze meestal in een van die categorieën. Natuurlijk kan ik ook naar de bibliotheek gaan, of mijn kleding tweedehands kopen. Het is gewoon onvervalste hebberigheid. Ik word super blij van het hebben van een nieuw boek of nieuw kledingstuk. Dan moet er ook eigenlijk een oud boek of kledingstuk weg, volgens het *1 in, 1 uit-systeem*, maar ook dat lukt me moeilijk.

Met als gevolg dat het toch zo'n beetje iedere 2 jaar weer begint te kriebelen: last van te veel spullen en de behoefte om daar iets aan te doen. En daar ga ik weer: kast voor kast haal ik alles eruit wat erin zit en ga er doorheen á la Marie Kondo: word ik er blij van? Nee? Weg ermee! Heb ik het de afgelopen 2 jaar niet gebruikt? Weg ermee! Ga ik het de komende 6 maanden gebruiken? Nee? Enzovoorts. Meteen wegbrengen ook die spullen. Als ik denk dat ik er vrienden blij mee kan maken dan vraag ik dat aan ze, anders gaat het naar de kringloop. En wat word ik dan weer blij van die nette, overzichtelijke kasten! Wat voelt het weer een stukje lichter in huis en in mijn hoofd! Het is vast niet toevallig dat mijn ontspulwoede altijd toeslaat wanneer het weer lente wordt. Het is tenslotte de tijd van de voorjaars schoonmaak, je nestje klaarmaken voor een nieuwe vruchtbare periode. Ik kan het je van harte aanraden om ook eens lekker wat te ontspullen. Al is het maar 1 kast, het zal je een fijn gevoel opleveren als het klaar is. Doe het op een zonnige dag, zet dan meteen de deur lekker open en laat de frisse lentewind door je huis waaien. Zo maak je ruimte voor nieuwe, frisse energie in je huis en je leven.

En wees niet al te hard voor jezelf als er dan toch weer nieuwe spullen je huis en leven binnen komen wandelen. Het is een proces, we zijn niet perfect en dat hoeft ook niet. Als je er steeds een stukje bewuster mee om gaat dan mag je trots op jezelf zijn. Het kopen van spullen heeft een enorme impact op de aarde en je bent bezig je ecologische footprint te verkleinen door minder spullen te kopen. Elke stap is er een. Zet hem op!

TE KOOP TINY HOUSE

SNEL BESCHIKBAAR - Vraagprijs € 45.000

VOOR MEER INFO (klik op logo's hieronder):

info@tinyhousebreda.nl

 TinyFindy®

TinyFindy is hét platform voor
vraag en aanbod van tiny houses,
woonlocaties en producten.

www.tinyfindy.nl

ALLE ADVERTENTIES ZIJN INTERACTIEF. KLIK OP DE ADVERTENTIE VOOR MEER INFO.

LEER JE EIGEN TINY HOUSE ONTWERPEN EN BOUWEN

NIEUW!
boek

KLEINER WONEN EN LEVEN: GEEN HYPE MAAR TREND

20 voorbeelden
met uitgebreide
beschrijvingen
en foto's

U kunt dit boek
bestellen op
[www.bouwtotaal.nl/
slim-ruimtegebruik-2](http://www.bouwtotaal.nl/slim-ruimtegebruik-2)

- WERELDWIJD UNIEKE PROJECTEN
- VAN TINY HOUSES TOT DRAAIENDE TUINKANTOORTJES
- VAN STROBLOKHUISJES TOT VERSCHOLEN BOOMHUTTEN
- MOOIE VERHALEN OVER BOUWWIJZE EN GEBRUIK
- PRACHTIG BEELDMATERIAAL EN LINKS NAAR VERHELDERENDE VIDEO'S

**SLIM
RUIMTE-
GEBRUIK2**

Ook verkrijgbaar als e-book

BINNEN BIJ

Remco

Kleurrijk en modern noemt hij het interieur van zijn zelf gebouwde *tiny house*. Apentrots is hij op zijn trap en de creatieve indeling.

„Ik heb vrolijke kleuren, houtpatronen en rvs/aluminium gebruikt. Het houtpatroon op de wand is laminaat, want steigerhout zou te zwaar zijn.“

Remco

Leeftijd:	43
Baan:	Zelfstandig ondernemer
Fijnste plekje :	Mijn loungebank
Meest trots op:	De creatieve lay-out
Mooiste woonaccessoire:	Kunst van Jacqueline Schäfer
Meest inventieve oplossing:	Trap met scharnierende treden naar bergruimte

„Voor mij was het belangrijk dat het speels ingericht zou zijn en wilde graag binnen het kleine oppervlak diverse aparte ruimtes creëren, maar toch door de volledige lengte kunnen kijken”

„Ik wilde persé een vaste trap naar de loft. De ruimte daaronder wilde ik niet verloren laten gaan, dus heb ik er bergruimte van gemaakt. De treden scharnieren als een deur omhoog.”

De woning

Woonplaats: Breda
Locatie: Natuurcamping
Type woning: Tiny house op wielen
Woonoppervlak: 24 m2 (incl. loft)
Aantal ruimtes: 5 (hal, badkamer, loft, keuken, living)
Verwarming: Elektrisch
Elektriciteit: Nu nuts (accu's aanwezig)

„Ik zit graag aan m'n werkplek slash tafel slash keukenblad met heerlijk zicht op het bos“

„Ik houd van licht, vrolijke kleuren en een ruimtelijk gevoel“

„Met mijn 1.90 lengte wilde ik niet hoeven bukken onder de loft en in bed wilde ik rechtop kunnen zitten. Beide *goals* zijn gehaald!”

MEER
FOTO'S
KLIK HIER

Elke moet huisje verhogen om aan de regels te voldoen

GROTER om TINY te kunnen wonen

„Het was zó hartverwarmend om alle berichten doorgestuurd te krijgen naar aanleiding van mijn artikel in het vorige nummer van Klein Wonen Magazine. Iedereen was betrokken, voelde met me mee en probeerde oplossingen te bedenken. Eigenlijk was er altijd al een reserveoptie op hetzelfde adres, hemelsbreed 50 meter verderop, aan de andere kant van de sloot (=gemeentegrens) in het bouwvlak van de boer, waar ik inmiddels een erg goede band mee heb opgebouwd.” Dus ging Elke Rabé daarvoor, ook al moest zij daardoor wat groter gaan wonen. Hier haar verhaal.

Dit is mijn thuis geworden, zowel de boer als de buren aan de andere kant hebben me opgenomen als een verloren dochter. Iedereen met wie ik contact heb hier in het dorp wil graag dat ik blijf.

Het proces om dit te laten lukken loopt al maanden parallel aan het zoeken naar een nieuwe plek of een koper voor het huis. Dit proces verloopt soms stroef. Via een speciale regeling kan het, maar de gemeente stelt dan wel enkele andere eisen aan mijn huisje. Ik voldoe uiteindelijk aan bijna aan alle regels om op het bouwvlak met woonbestemming van de boer te mogen wonen. Op ééntje na. De afstand van de afgewerkte vloer tot aan de dakgoot mag maximaal 3 meter zijn. Ik heb geen zichtbare dakgoot, want mijn dak loopt licht schuin richting de regenpijp en feitelijk ligt hij dus achter mijn gevelbekleding, nét boven de 3 meter. Of misschien zelfs wel precies op de 3 meter, maar omdat mijn dak het uiterlijk heeft van een plat dak wordt de goot gerekend op het hoogste punt van het huis en dat is hoger dan die 3 meter.

Om nu toch te voldoen aan de regels ga ik er een extra dak op bouwen, een zolderverdieping dus eigenlijk. Ja, je leest het goed: ik moet mijn huis veel groter gaan maken om aan de regels te voldoen, die waarschijnlijk ooit zijn verzonnen om overlast en schaduw bij buren te voorkomen. Het is moeilijk uit te leggen aan de gemiddelde meelevende burger, maar het is echt waar, een averechts effect. Mijn huis wordt hiermee veel groter en zichtbaarder.

> De laatste momenten op Elke's oude stekkie.

© Elke Rabé

Het is moeilijk uit te leggen aan een meelevende burger

Toch, als dit de manier is dat ik gewoon thuis kan blijven, is dit voor mij natuurlijk de beste optie en daarom zet ik de laatste maanden alles op alles om het te laten lukken. Van *moeten* maak ik liever *mogen* en ik zie inmiddels dan ook veel voordelen. Ik ben nog een paar weken naar de zon geweest om energie op te doen en ik herinner me de hopeloosheid en

uitputting die ik aan het begin van de reis voelde. Tegen het eind had ik een boekje vol met nieuwe ideeën, want tja, als het dan toch moet kan ik maar beter de voordelen optimaal benutten. Ik krijg nu immers een mooie overkapping voor mijn huis, waardoor ik waarschijnlijk nóg vaker buiten kan zitten en minder zand in huis krijg. Mijn dak wordt een soort

plantenkas op zolder, dat wordt vast heel leuk met planten erin. Omdenken is zo leuk.

Ik heb gelukkig ook een enorme groep grandioze mensen om me heen. Buurtbewoners die in grondwerken zitten helpen me met het klaarmaken van de nieuwe plek. Stelconplaten, aarde, kraantjes, manuren en nog veel meer worden (bijna) gratis geregeld, vrienden helpen met een nieuw ontwerp waardoor het dak toch weer bij mijn huis gaat passen. Het wordt een semi-transparant dak met donkere spanten, zodat de lijnen van de kozijnen terugkomen in het dak. We verzinnen nog een list waardoor mijn sterrendakraam ook nog gebruikt kan worden en ontwerpen, zagen, verven en schroeven alles zelf in elkaar. Het is al met al ook wel weer een super leuk proces. We hebben veel lol, het is fantastisch om te merken hoe iedereen zich samen met mij inzet.

> Met een rupsgraafmachine wordt Elke's huisje voorzichtig verplaatst.

© Elke Rabé

© Elke Rabé

> Het waterpas zetten van je huisje is van groot belang.--

object en niet te vergeten... dat object is je huis! Dus nerveuze dromen voorafgaand aan de verplaatsing is iets wat veel *tiny house*-bewoners zullen herkennen.

Bij mij verloopt het uiteindelijk heel soepel, mede dankzij mijn buurtgenoten en inmiddels vrienden die hier uiterst bedreven in zijn. Met het rupskraantje kan het huis op de centimeter nauwkeurig bewegen, ook in de kantelrichting. Dus als het aan de grond dreigt te lopen laten we de dissel een centimeter zakken en kunnen we weer verder. Echt een aanrader dus voor de korte afstanden. Nog voor de koffie staat mijn huis op

En dan komt een paar weken na mijn zovakantie toch die ene dag waar ik met lichte huivering naartoe heb geleefd. Bewust weet ik wel dat alles goed zal gaan, maar onbewust werkt het toch door. De spanning zit toch wel in mijn lijf, merk ik. Ik ben onrustig en heb er verschillende vervelende dromen over gehad. Bij een verplaatsbare woning denken mensen aan een soort pipowagen die je *even* achter je auto hangt en verderop neerzet. Het tegendeel is waar natuurlijk. Om te beginnen is het ontzettend belangrijk dat je huis waterpas komt te staan en ook blijft staan voor de komende weken, maanden en als je geluk hebt jaren. Ik heb gewerkt met Stelconplaten onder mijn huis, betonnen platen van 2 bij 2 meter. Daarvoor moet er natuurlijk eerst veel weggegraven worden en vervolgens moeten de platen à 1300 kg netjes geplaatst worden. De platen lagen natuurlijk nog onder mijn huis, dus óf ik moest 2 keer verplaatsen, óf ik had tijdelijk extra platen nodig. Ik koos voor het laatste. Mijn nieuwe locatie is de week voor verplaatsing helemaal in orde gemaakt, zodat ik maar een paar dagen aan het *kamperen* was zonder spullen.

Hoe meer *off-grid* je leeft hoe meer er aan je huis vast zit, maar los daarvan zitten er sowieso afvoeren, water, elektriciteit, datakabel, vlonders, etc vast aan je huis. Bovendien kun je je spullen er niet in laten staan, dus je verhuist het hele interieur per transport steeds 2 keer. Het verplaatsen van het huis zélf is ook echt wel anders dan rijden met een aanhangertje. Het is een groot, log, zwaar, hoog

de nieuwe plek.

Het echte werk komt pas daarna natuurlijk, maar ik kan weer ademen en dat is heel fijn. Na de koffie beginnen we met de wielen. Omdat ik hier langer hoop te staan is het beter voor de banden om beschermd binnen te liggen. Het huis wordt nu met het frame op betonnen blokken waterpas gesteld. Voor ik het weet zie ik wel 15 steunpunten, ach ja, het zekere voor het onzekere zullen ze gedacht hebben.

Goed, het huis staat, nu heb ik een week om alles weer aangesloten te krijgen en een muur om het huis te bouwen. We hebben immers veel aarde weggegraven, als dat terug tegen het huis aan gaat blijft het niet liggen door de ruimte onder de trailer en het zou mijn huis beschadigen. Verder lijkt maandag de enige echt droge dag te zijn, dus gaan ook alle spullen terug. Met het oog op de regen helpen 2 mensen buiten, zodat we niet steeds in

Hoe meer *off-grid* je leeft hoe meer er aan je huis vast zit

> De werkzaamheden van binnenuit gezien.

© Elke Rabé

© Elke Rabé

> De aanpassingen zijn nog in volle gang.

en uit hoeven te lopen. Op deze manier is het in 35 minuten gebeurd: alles staat binnen. Een paar uur later is zelfs alles weer uitgepakt en staat 90% op zijn plek. Ik begin nu zelfs voordelen te zien van zo vaak verhuizen. Ik word er handig in en weinig spullen helpt hierbij ook enorm natuurlijk.

De tweede en derde week staan in het teken van het dak. Het wordt een semi-transparant dak van polycarbonaatplaten op zwarte spanten. De spanten en gordingen hebben we de afgelopen weken zwart geveerd. Leuk en rustgevend werk wat wel enige tijd in beslag nam, dus therapeutisch is dit een aanrader. Doe het vooral zelf als je onrustig bent. Voor de polycarbonaat platen gebruik ik een versie met een kliksysteem dat net als laminaat in elkaar zou moeten vallen. Hoe makkelijk dat werkt weet ik

nog niet, want op het moment van schrijven is het dak nog niet af. Ook het resultaat kan ik dus nog niet laten zien, maar dat komt een volgende editie wel weer.

Nogmaals erg veel dank voor al jullie mooie reacties. Voor overwinteren in het buitenland blijven tips welkom, maar voor mijn huis hoop ik nu eindelijk een definitieve plek gevonden te hebben. Wordt vervolgd.

Onder het motto MY Tiny HomeE - Live Simply (MYTHELS) bouwt Elke in 2017 haar eigen huisje. Nu is MYTHELS 2 er en woont zij heerlijk in het groen. Voor Klein Wonen Magazine belicht zij op haar eigen wijze het fenomeen klein wonen.

PROVINCIE Noord-Brabant wil meer KLEINE WONINGEN

De Provincie Noord-Brabant wil in de strijd tegen de woningnood ruim baan bieden aan goede woningbouwplannen, zodat de gebouwde woningen goed aansluiten op de actuele vraag. Daarom wil zij met een speciaal actieprogramma nieuwe woonvormen en zelfbouw stimuleren en versnellen. Daarin is ook uitgebreid aandacht voor klein wonen.

Noord-Brabant wil duidelijk niet alleen maar huizen uit de grond stampen, maar vooral ook kijken naar de behoefte. *Bouwtempo is belangrijk, maar mag niet ten koste gaan van de benodigde kwaliteit en verscheidenheid, aldus het provinciebestuur. Onderdeel van de kwaliteitsslag, die noodzakelijk is in het kader van toekomstbestendigheid, is het benutten van de mogelijkheden om klimaatneutraal, klimaatadaptief en circulair te bouwen en te transformeren. Nieuwe woonvormen en zelfbouw kunnen hierbij een voortrekkersrol vervullen.*

Een duidelijke trend is het toenemend aantal alleenstaanden. Daarom is er bij de Brabantse plannen ook veel oog voor klein wonen. De provincie zet met het oog daarop vooral in op studio's, flexwonen, woningsplitsing en *tiny houses*. Het provinciebestuur laat weten deze woonvormen niet langer te zien als een nichemarkt. *In de visie van de provincie horen nieuwe woonvormen en zelfbouw thuis in het hart van de woonopgaven*, meldt zij in haar actieprogramma.

De provincie Noord-Brabant is zich ervan bewust dat een groot deel van de vraag naar nieuwe woonvormen momenteel niet bediend wordt door ontwikkelaars en woningcorporaties. Zij ziet de verzamelde initiatieven van particulieren en sociale ondernemers dan ook als een derde bouwstroom

en wil dat deze zo snel mogelijk wordt erkend en gefaciliteerd. Zo vindt de provincie onder meer dat er te weinig goede plannen van burgerinitiatiefnemers in het lagere en middensegment van de grond komen, er te weinig locaties ter beschikking worden gesteld voor nieuwe woonvormen, dat particuliere initiatiefnemers een relatief zwakke positie op de grond- en woningmarkt innemen en dat de woningbouwprogrammering van veel gemeenten, regio's en provincie nog teveel gericht is op kwantitatieve aspecten. Hierin wil zij zo snel mogelijk verandering brengen.

TINY HOUSE NL vraagbaak voor PARTICULIER en OVERHEID

De Stichting Tiny House Nederland (THN) heeft een gloednieuwe website, waarmee zij zich nu ook duidelijk zichtbaar opwerpt als een vraagbaak voor iedereen met *tiny house*-plannen. Zowel particulieren als overheden.

THN heeft maanden lang hard gewerkt aan een nieuwe website, die op de laatste dag van februari is gelanceerd. Daarop vertelt pr-coördinator Natasja Oosterloo dat de stichting zich inzet om het mogelijk te maken dat mensen in Nederland klein en duurzaam kunnen wonen. Tevens maakt zij nog eens duidelijk dat THN de nieuwe woonvorm *tiny house* koppelt aan een duidelijke levensfilosofie. „Kleine volwaardige vrijstaande woningen van maximaal 50 m2 vloeroppervlak met een zo klein mogelijke ecologische voetafdruk”, schrijft Natasja.

Daarmee vertelt de pr-coördinator niet heel veel nieuws. Nieuw is wel dat THN al haar verzamelde kennis en informatie nu overzichtelijk weergeeft op haar website. Zo zijn er voor particulieren 3 hoofdcategorieën: *ik wil tiny*, *ik ga tiny* en *ik ben tiny*. Dus of je nu geïnspireerd wilt worden, besloten hebt *tiny* te gaan wonen of al *tiny* woont, THN heeft alle handige weetjes en tips voor je op een rijtje gezet.

Het overtuigen van overheden om *tiny houses* mogelijk te maken blijft voor THN een prioriteit. Daarom is er voor ambtenaren een speciale categorie *overheid*. „We delen graag onze kennis en helpen met casegerichte ondersteuning”, vertelt Natasja. Zo kan de stichting ambtenaren adviseren over hoe plannen van een initiatiefgroep aangepakt kunnen worden en vertellen over hoe *tiny houses* in de wet- en regelgeving passen. Maar ook waaraan een locatie voor *tiny houses* moet voldoen, hoe het proces kan worden ingericht, hoe de juiste doelgroep wordt aangetrokken of hoe collega-ambtenaren geënthousiasmeerd kunnen worden. „THN heeft experts met jarenlange ervaring die hierbij kunnen ondersteunen. Wij kunnen dan ook verschillende diensten aanbieden, zoals advies op maat, een presentatie, hulp bij werving en selectie van bewoners en het slaan van een brug tussen initiatiefnemers en de gemeente”, aldus Natasja.

APPEN met FRIEDA

Door de coronacrisis en het opzetten van haar eigen onderneming in business consultancy dacht Frieda Bakker eigenlijk weinig nieuws te hebben over het wel en wee van *tiny houses* in de Verenigde Staten. Totdat het app-gesprek kwam op het deel-faillissement van Amerika's grootste *tiny house*-bouwer en de problemen bij modulair bouwen.

Ik mag en kan nu voorlopig niet naar de USA. Mijn ticket is geannuleerd en ik verwacht dat ik er pas komende zomer weer heen kan, als het niet later is... Gelukkig zit ik tussen 2 small living-projecten in. In de tussentijd heb ik mijn nieuwe bedrijfsactiviteiten naar buiten gebracht (www.friedabakker.com). Daar heb ik erg veel zin in, maar gezien de situatie nu weet ik niet wat ik kan verwachten. Het is hierdoor rustig geweest omtrent *tiny houses*. Ik hoorde alleen dat de grootste *tiny house*-bouwer in de USA onlangs een gedeeltelijk faillissement heeft aangevraagd. Ik weet door mijn eigen Amerikaanse bedrijf dat het nog steeds heel lastig is om modulair in een fabriek woningen te bouwen in de USA.

Oké. Hoe staat het modulair bouwen er dan voor in de USA?

Dat is een uitdaging! Er zijn al enige tijd bouwers die *offsite* huizen bouwen. En niet alleen *tiny houses*. Sterker nog, daar zijn zij nog verder niet echt ingedoken. Ik heb het dan over de grote bedrijven zoals Champion of Clayton. Zij bouwen bijvoorbeeld vakantiehuisjes en grotere woningen zoals *double wides*. Of *mobile homes*. En dan noem ik nu 3 type woningen met allemaal hun eigen bouwbesluit. Met de grote gemene deler: in de fabriek gebouwd. En het woord *woning* is in deze niet helemaal terecht, omdat je bijv. in een *park model* (vakantiehuisje) niet permanent mag wonen.

Ik stuur je een paar voorbeelden van modulaire woningen in de USA.

Een enigszins traditioneel *double wide modular home*.

Het kan ook moderner!

Of groot en modern.

En natuurlijk klein, zoals deze 2. Volgens Amerikaans bouwbesluit gebouwd:

Hier doe ik *kwaliteitscontrole* ;-) bij het werkelijke resultaat van het tweede kleine huisje hierboven.

Hoe komt het dat ze in de VS nog niets doen met modulair gebouwde *tiny houses*?

Daar waren een paar bedrijven mee bezig, waaronder Tumbleweed, de grootste *tiny house*-bouwer van de USA. Het opzetten ervan vraagt ontzettend veel investeringen. Dat gaat om miljoenen om dat goed neer te zetten met een fabriek om huizen of huisjes te bouwen. Ze lopen nagenoeg allemaal vast op die cash-injectie in het begin. Ik maak van dichtbij mee hoe lastig dat is. Daarnaast heeft Tumbleweed dus recent een deel-faillissement aangevraagd. De markt van *tiny houses* is namelijk lastig omdat mensen moeite hebben, ook in de USA, met het vinden van een geschikte plek om te staan. Daarnaast is de aandacht voor *tiny houses* groot, de markt is echter veel kleiner. De bestaande bouwers van *mobile homes* of *park models* zijn de markt (nog?) niet ingestapt.

Werpt dat faillissement de *tiny house*-ontwikkeling in de USA terug?

Dat valt te bezien, ik weet het niet. Het is vrij recent. Hij blijft bouwen (deel-faillissement). Ik denk eerder dat het besef groeit dat je dit niet zomaar even doet. Daarnaast heb je te maken met Staten in de USA, die bijvoorbeeld allemaal hun eigen *safety codes* hanteren. Je moet voor iedere staat apart een certificaat halen om daar huisjes te mogen verkopen, leveren of plaatsen. Dat proces, de certificering, kost erg veel geld. De vraag naar goede betaalbare woningen is in ieder geval groot en daarmee ook de wens en behoefte aan offsite, modulair bouwen.

Het lijkt een gat in de markt?

Modulair draagt echter bij veel overheden nog het stigma van de *mobile homes*. In hun bestemmingsplannen wordt dat letterlijk door elkaar gehaald. Ik heb dat al meerdere keren meegemaakt. Een volledig in de fabriek gebouwd huis, dat voldoet aan alle gestelde eisen van het bouwbesluit, kan dus afgewezen worden volgens het bestemmingsplan van een bepaalde gemeente. Ze denken: modulair = *mobile home* = willen we niet. Terwijl het is: modulair volgens bouwbesluit = een huis, gebouwd in een fabriek

Het is in de VS dus niet anders dan in NL qua gevecht met overheden?

Andere terminologie wellicht, maar in ieder geval een grote behoefte aan educatie. Ja.

Is er in de VS ook zoiets als Tiny House Nederland of individuen die *tiny houses* als gewone woning op de kaart proberen te zetten bij overheden?

Ja! *Associations*. De meest omvattende *association* is op dit moment THIA, Tiny Home Industry Association. Het leuke is dat ik daar bij het prille begin mee om tafel heb gezeten. Meegedacht met de opzet ervan. En de term *Industry* kan wellicht misleidend zijn, omdat mensen denken dat ze daar als individu niet vertegenwoordigd zijn. Tegendeel is juist het geval. Tot de *industry* hoort juist ook die eindgebruiker, de bewoner.

En als *association* kunnen ze de krachten van gebruikers, bedrijven, bouwers bundelen om informatie te verschaffen aan overheden e.d..

Maar zij lopen ook nog steeds tegen een muur van vooroordelen en onwetendheid op?

Soms. En dan in alle kringen. Niet alleen overheid. Binnen de *movement* (de bouwers, DIY-ers en gebruikers) is er soms ook veel onwetendheid, bijvoorbeeld over veiligheid. Veilig bouwen doe je niet alleen voor jezelf. Zodra jij de weg opgaat met je huisje op wielen deel je de weg met andere weggebruikers. Een plank die losschiet als je 80 km/u gaat... Of geen aandacht gegeven aan gewichtsverdeling op de trailer met een zwabberend huis tot gevolg! Een goed georganiseerde *association* kan dus de kennis van veilig bouwen ook beschikbaar stellen voor DIY-ers. En dat is ook nodig. Gelukkig gaat het meestal goed. Er is dus een grote behoefte aan een goede organisatie van alle betrokken partijen.

Dus zoveel verder zijn ze in de USA ook weer niet ten opzichte van Nederland?

Bakker USA: Nou ja, ik moet er wel bij zeggen, dat een klein huisje op een fundering op heel veel plekken in Amerika gewoon gebouwd of geplaatst kan worden mits het voldoet aan bouwbesluit. Er gelden namelijk in heel veel gemeentes helemaal geen minimale hoeveelheid m2. Dat wordt vaak vergeten. Het begint vaak lastig te worden als dat huisje of in een fabriek is gebouwd (modulair) of op wielen staat.

Oké. In NL mikken bouwers van modulaire *tiny houses* veelal op projectmatige bouw. Een heel wijkje dus. Hoe is dat in de USA?

Dat zie je vooral bij beginnende fabrieken. Een *development* kan namelijk, mits je de investeerder daarvoor vindt, een kans zijn om de boel ineens op de rit te krijgen. Maar er zijn niet zoveel modulaire *tiny house*-bouwers. En dat zal waarschijnlijk ook wel zo blijven, dat modulair bouwen vooral te zien is op die manier. Het is namelijk een goede combi: fabriek en meerdere huisjes ineens.

In NL richten modulaire *tiny house*-bouwers daarnaast vaak ook op de recreatiebranche. Zit dat elkaar in weg?

Nee, dat denk ik niet. Als dat de kans op het voortbestaan en succes van een modulaire bouwer vergroot, graag. Voor de modulaire bouwers, die toch nog erg mogen groeien, kan de recreatiebranche een goede markt zijn om het modulair bouwen verder neer te zetten, te ontwikkelen als industrie en bekendheid te geven.

In Nederland lijkt Tiny House Nederland wat moeite te hebben met het gebruik van de term *tiny houses* in de recreatiebranche.

Ook overheden gebruiken de term *tiny house* soms erg losjes. Dat zie je ook in Amerika. En sommigen in de *movement* gebruiken de term weer veel te krap, mijns inziens. Het is en blijft op dit moment nog een *beschrijvende term*, waarbij er geen officiële vastgelegde regels zijn over wat dat dan is. In de USA is het enige wat daar over bepaald is, dat het een huisje kleiner dan 400 *square feet* (37 m2) is. Waarbij gezegd moet worden dat de term *tiny house* gaat over wonen. Niet over recreëren.

Dat is zo. Het gebruik van de term in de recreatiebranche kan ook helpen het principe van klein wonen meer onder de aandacht te brengen.

Dat zou kunnen. Dat weet ik niet. Een vakantiehuis is wat mij betreft gewoon nog steeds een vakantiehuis. En in de woningmarkt mag er een verbreding gaan plaatsvinden, daar kan de bekendheid van het verschijnsel *tiny house* een verschil in maken.

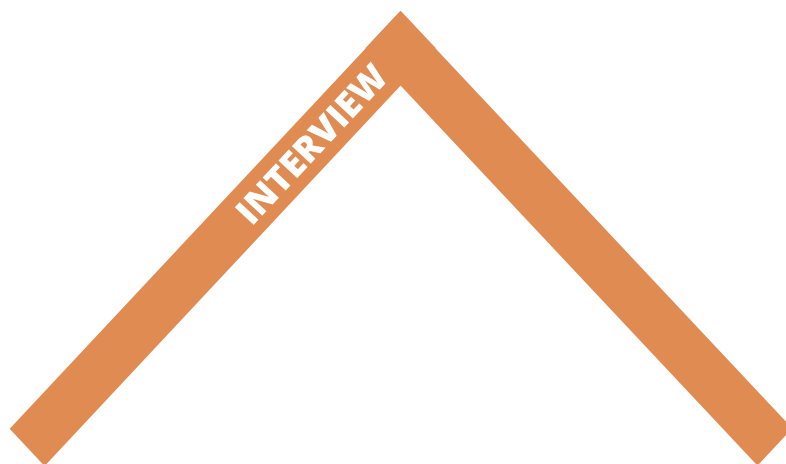
Dat denk ik ook. We blijven de ontwikkelingen volgen. Tot de volgende keer en *take care* in deze vreemde tijd van corona!

Jullie ook sterkte!

Kelvin woont met zijn gezinnetje tiny op z'n Zweeds

„Dit HUIS
komt erg in de
buurt van mijn
IDEAAL”

Hij woont er al bijna 18 jaar, maar eigenlijk is Kelvin Rodenburg niet erg gecharmeerd van de polderstad. Alle huizen lijken er volgens hem op elkaar. Nu woont hij in een van de *tiny houses* op Bolderburen, een kleine gemeenschap met in totaal 24 woningen in het experimentele woongebied Oosterwold in Almere Hout, en geniet met volle teugen van de vrijheid en het buitenleven rond zijn bijna ideale huis.

Van onze correspondent in
OOSTERWOLD

> Kelvin, Abbe en Sofie genieten van het buitenleven op hun veranda.

Kelvin zit samen met jullie Oosterwold-correspondente voor Klein Wonen Magazine aan de tafel in de kleine woonkamer/keuken van zijn *tiny house*. Op de tafel staat een kinderzitje. „Abbe is 6 maanden oud en een van de 6 kinderen die hier in Bolderburen het afgelopen half jaar zijn geboren,” zegt Kelvin, die als coördinator voerkeuken werkt bij Stichting Aap. De kersverse vader swipet driftig met zijn vinger door de verschillende apps die de bewoners van Bolderburen opgezet hebben. Even later toont hij een foto waarop de 6 baby's op volgorde van geboorte op een bank zitten.

Op de vraag hoe het bevalt om met zijn drietjes in een woning van 33 m² te wonen antwoordt hij: „Het is even wennen. Toen ik me 2 jaar geleden inschreef voor dit project, was ik nog alleen. In de tussentijd heb ik mijn huidige partner, de Finse Sofie Lönnberg (36), leren kennen en al heel snel kregen we Abbe. Als ik dat van tevoren had geweten had ik voor het iets grotere *tiny house* hier gekozen, maar ik wil nog steeds klein wonen. Het grote voordeel is dat ik nu lage financiële lasten heb en daardoor meer vrijheid geniet.” Kelvin benadrukt dat hij dat een belangrijk voordeel vindt van kleiner wonen. „Daarnaast hou ik erg van het buitenleven en heb ik alleen een huis nodig om te kunnen slapen. Dit huis met grote tuin komt dus erg in de buurt van mijn ideaal” ,voegt hij er met een glimlach om zijn mond aan toe.

„Het grote voordeel is dat ik nu lage financiële lasten heb.”

„Natuurlijk zijn er ook nadelen aan zo *tiny* wonen. Abbe slaapt nu bij ons op de kamer, maar die zal spoedig te klein zijn. In de toekomst wil ik nog graag een vide bouwen, zodat hij een eigen slaapkamertje kan krijgen”, vertelt Kelvin. De slaapkamer is ongeveer 2,5 meter breed en 4 meter lang. Aan de rechterkant staat een verhoogd tweepersoonsbed met lades, achter de deur staat een grote kast. Naast het bed kan nog net het kleine wiegje van Abbe staan. Er is geen plekje onbenut, maar nog kunnen ze niet al hun spullen kwijt in huis. De rest van de bezittingen hebben ze opgeborgen in de ook in Zweedse stijl gebouwde schuur van 6 m². De woonkamer/keuken bedraagt 4 bij 6 meter, terwijl de badkamer circa 3 m² bedraagt.

„Het volgende waar we mee te maken kregen is dat, nu ik een gezin heb, geen slaapplek voor mijn vader heb.” De vader van Kelvin woont in Wassenaar en komt regelmatig naar Almere om hem en zijn broer die een paar huisjes verderop woont te bezoeken. „Ja, mijn broertje is door mij ook besmet geraakt door het *tiny* wonen-virus. Gelukkig kan mijn vader daar terecht om te slapen. Mijn broertje heeft een iets groter *tiny house*.” Kelvin en Sofie zijn inventief en creatief in het oplossen van knelpunten die deze manier van wonen toch met zich meebrengt. De 37-jarige Kelvin is opgevoed met liefde voor de natuur en wil al heel lang een kleine

> Het Zweedse *tiny house* van Kelvin in het Almeerse Bolderburen.

> Alle ruimte aan de keukentafel.

> De entree en living.

MEER
FOTO'S
KLIK HIER

> De knusse slaapkamer van het drietal.

energie neutrale woning. Via Facebook komt hij in contact met Oosterwold waar hij zich inschrijft voor een ander *tiny house*-project. Pas daarna gaat hij zich verdiepen in wat wonen in Oosterwold precies inhoudt; relatief grote kavels met de verplichting om 50% van de oppervlakte stadslandbouw te bedrijven. Dit sluit naadloos aan bij zijn behoefte en hij wordt daardoor steeds enthousiaster om zich in Oosterwold te vestigen. Kelvin probeert eerst nog om zelf een huisje van stro te gaan bouwen, maar dat verloopt erg moeizaam. Dan komt hij in contact met het project Bolderburen en besluit om een casco *tiny house* te kopen. „Omdat ik een van de eerste was die me voor dit project inschreef had ik eerste keus in de opties,“, vertelt hij.

We kijken uit over de gemeenschappelijke tuin die vol archeologische vondsten zit. „Dat was me ook wat“, zegt Kelvin. „Door die archeologische vondsten ging het originele plan helemaal op de schop. Je mag op grond waar archeologische vondsten zijn gedaan immers niet bouwen van de gemeente. Het gevolg daarvan was dat de 9 *tiny* woningen, uitgezonderd 1, allemaal naast elkaar moesten worden gebouwd in plaats van verspreid over de grote kavel.“ Daardoor is er nu wel een typisch en pittoresk Zweeds straatje ontstaan.

Terwijl we aan het praten zijn wordt er op de deur geklopt. Een van de 6 vaders vraagt wanneer er weer een vergadering is. „Er is nog veel meer in mijn leven veranderd sinds we hier wonen. We hebben

meer contact met burens dan ooit tevoren, want veel dingen hier moeten we nog samen vormgeven. Dat moet op elkaar afgestemd worden. Daarvoor hebben we 2 verenigingen van eigenaren. Een vereniging is voor de 9 *tiny's* en de grote vereniging omvat alle 24 woningen. Die laatste vereniging is voor de kavelweg, de verplichte doorwaadbare zone, onderhoud van de tuinen en alles wat nog in deze opstartfase geregeld moet worden. We hebben inmiddels een soort dorpsraad opgericht en door middel van stemmen nemen we besluiten. Daarom vergaderen we erg veel, maar dat zal in de toekomst gelukkig minder vaak nodig zijn.“

„Natuurlijk hebben we ook veel leuke dingen die we samen kunnen doen. Zoals de gezamenlijke tuindag. Afgelopen week hebben we samen met de *tiny's* bomen geplant. Ook zijn we van plan om gezamenlijk een sauna te bouwen. Daarnaast hebben we met de rest van Bolderburen een yogaclub, een knutselclub en boekenclub. Er is ook een initiatief van een bewoner, die tegen betaling een keer in de week, voor iedereen die dat wil, kookt. Deze week is de Bolderhap kikkererwtjes/linzencurry. Heerlijk als je eens geen zin hebt om te koken en toch gezond.“ *Tiny* wonen heeft ook zijn invloed op je natuurlijke behoefte om iets voor jezelf te kunnen doen. Ik vraag hoe Kelvin en Sofie dat oplossen. „Af en toe ga ik naar een paar vrienden om voetbal te kijken. Sofie vindt het leuk om mee te doen aan de diverse clubjes die Bolderburen rijk is en kan zo ook tijd voor zichzelf vrijmaken“, antwoordt Kelvin. „Daarnaast hebben we

> De moderne badkamer.

> De sfeervolle entree.

> De deur naar de slaapkamer.

een strak schema voor wat betreft Abbe. We staan op dezelfde tijd op en Abbe ligt om 7 uur 's avonds op bed. Dan hebben Sofie en ik samen nog een hele avond om te doen waar we zin in hebben."

Kelvin geeft aan dat hij en Sofie hun leven nog helemaal opnieuw moeten gaan inrichten. Sinds ze op 1 april 2018 hun huisje hebben betrokken is hun leven in een stroomversnelling terecht gekomen. Kelvins grootste prioriteit is nu om het huis af te maken, al is er sinds 2018 veel aan gebeurd. Op het moment dat ze er gingen wonen was er alleen nog maar stroom door middel van een haspel die door de meterkast naar binnen kwam en moest alles nog ingericht/afgemaakt worden. Ondertussen is de stroom en water aangelegd. De keuken hebben ze zelf geplaatst en betegeld. Nu zijn ze bezig om hun terras te bouwen. „Dit project helpt ons ook met de groei in onze persoonlijke ontwikkeling. Ik had nooit verwacht dat we dit konden”. zegt hij trots.

Kelvin weet nooit hoe lang hij ergens blijft wonen. In dit geval laat hij alles maar een beetje op zich afkomen. „Maar doordat we hier wonen hebben

we geld en tijd om bezig te zijn met onze grootste hobby's: de natuur, dieren, wandelen en op termijn weer reizen. Tevens vinden we het gezellig om met alle bewoners van Bolderburen samen op te kunnen trekken."

Ibolya Moór is onze correspondent in het experimentele Oosterwold (Almere). Iedere editie belicht zij een bijzonder woonproject in dit unieke bouwgebied, Ze legt ook de laatste hand aan het bijzondere verhaal van haar Hongaarse familie, dat binnenkort in boekvorm verkrijgbaar is: *De Vloek van de Hongaarse familie Moór*. Daarnaast deelt zij graag haar ervaringen om anderen te helpen inzien dat je je leven zelf kunt sturen. Dit doet Ibolya op sociale media en haar website via blogs, vlogs en gedichten.

En zij is apetrots, dat zij als selfmade projectontwikkelaar haar droomhuis heeft gebouwd in Oosterwold.

> Het Zweedse dorpje Bolderburen in het Almeerse Oosterwold.

€10.00

BOUW JE EIGEN CAMPER

EEN EBOOK VOOR DE ECHE TE AVONTURIER

**EBOOK OVER
CAMPER OMBOUW**

19 hoofdstukken
vanaf aanschaf tot keuring

**VERKRIJGBAAR
VANAF 2020**

www.jantinascheltema.nl

**BOORDEVOL
TIPS & TRICKS**

Elektriciteit, isolatie,
verwarming etc.

**KLEIN WONEN, VEEL REIZEN.
EEN MOOIE COMBINATIE VOOR
MEER VRIJHEID**

Download nu gratis!

(op www.offroaddog.nl)

ALLE ADVERTENTIES ZIJN INTERACTIEF. KLIK OP DE ADVERTENTIE VOOR MEER INFO.

Wil je alles over Tiny Houses weten?

De meest uitgebreide online cursus
voor maar € 145,00

Van dé Tiny House-specialist in Nederland

- 10 online lessen
- aangevuld met live events
- o.a. financiering, ontwerp en woonlocaties

Maak je dromen waar, ga naar:

Marjolein
in het klein

groene
avonturen

Met Groene Avonturen geef ik wildplukwandelingen en wilde kookworkshops. Daarnaast schrijf ik over natuurlijk en avontuurlijk leven op mijn blog.

Met als doel: mensen laten zien hoe mooi natuurlijk(er) leven is.

www.groeneavonturen.nl

TINY BABYKAMER

Is het al rokjesdag? Joepie Lente, ik kan daar wel pagina's over volschrijven en in de vorige blogs was het thema vaak ook het seizoen. Vandaar dat we nu iets anders gaan doen. Meestal wordt er geschreven over de ervaringen, zowel positief als negatief, over de slimme oplossingen die je bedenkt als je op 18 m2 woont, over *off-grid* leven of over de bijzondere momenten van de bewoner.

Changez de l'intérieur, changez de l'attitude

We gaan het dit keer hebben over interieurveranderingen. Ik noemde dit al in 1 zin in mijn vorige blog. De voorjaarsschoonmaak gaat vaak gepaard met een grondige verandering. Een van de leukste dingen die ik vind aan ons huis, is dat de indeling 2 keer per jaar omgegooid wordt. En als het niet bevalt, gooien we er nog een extra *changement* tegenaan. Vooral als ik foto's van *vroeger* bekijk en me weer herinner hoe vaak ons huis aangepast is op onze leef wensen.

Zoals jullie wellicht al weten, slapen we 's winters boven en zomers beneden. Nu, bij gebrek aan winter, liggen we sinds begin februari alweer beneden. En dat betekent dat de *pied-a-terre* weer leeg is om in te richten. In het verleden heeft het al dienst gedaan als kantoor, zithoek en opslag, maar nu komt er een geheel nieuwe bestemming. Een primeur in huize Veerman- Van der Male, namelijk een babykamer. Want als dit magazine uitkomt, is de ooievaar neergestreken in ons huis, inclusief wiegje, verhoogd kraambed, afgeschuurde scherpe randjes, de verplichte trapleuning en een geiser voor warm water. Het

BLOG

Noortje Veerman, alias Noortje Regeltut, heeft altijd klein gewoond. Ze is meesterlijk in ontpullen, dol op gezelligheid, leert graag van ervaringen en wil anderen op weg helpen, zoals zij samen met partner Jan-Willem doet met de Tiny House Academy.

NOORTJE

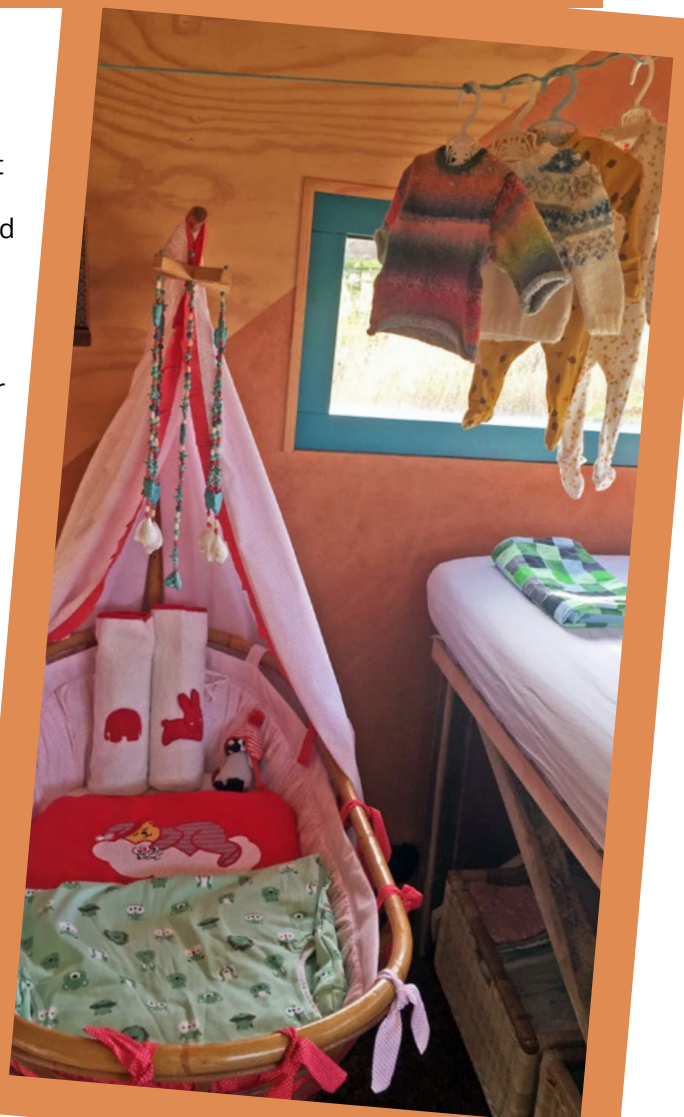
klinkt als een hele operatie en zo voelt het soms ook, al betreft het maar 6 m2.

We hebben namelijk niet alleen rekening te houden met onze wensen, maar ook die van de verloskundige en de kraamzorg. Waar wijzelf een verhoogd (en dus extra) bed alleen maar onhandig vinden, komt de kraamzorg geen eens opdagen als het er niet staat.

Waar de wereld om ons heen zich afvraagt waar we in hemelsnaam een baby laten, maken wij ons zorgen over de extra spullen die ineens ons huis binnen stormen. Als doorgewinterde minimalisten is het af en toe even slikken: waar laat je een 3-delige wandelwagen, heb je er überhaupt wel eentje nodig, waarom heeft dit kind nu al meer kleren dan dat wij samen hebben, hoezo 2 kruiken en 2 thermometers. Aanpassen dus, gelukkig zijn we daar goed in.

Terug naar de babykamer: de familie-wieg, waar mijn moeder nog ingelegen heeft, krijgt een mooie plek. Na de kraamtijd zal er een fijne (schommel)stoel naast komen te staan. Maar ook hebben we een nieuwe kurkvloer gelegd, worden de muren beschilderd met de door Ralf Boer van EKO-KRAFT gemaakte leemverf en denken we na over een afdakje bij de voordeur. Voor die immense wandel-unit.

Het is fijn om te zien dat zowel wij als ons huis flexibel zijn, dat we onze woondromen meestal binnen een dag kunnen verwezenlijken en dat veranderingen je levensgenot kunnen vergroten, of het nu voor een baby is, voor jezelf of voor de poes.

WONEN IN BOMEN, WIEGEN IN DE WIND

Tekst & illustratie: Marcel van Mierlo

De boomhut zit al jaren in de lift. Waar je in een bruin verleden nog een boomhut timmerde met wat bouwafval en een paar roestige spijkers, worden vandaag prachtige houten boomvilla's gefabriceerd door volleerde vaklieden. Wil je liever een eigen boomtent? Dat kan ook. Opgehangen aan super sterke lijnen biedt een boomtent een fantastische swingende leefplek tussen de stammen.

Leef-ei in de Kroondomeinen

In Whistle, British Columbia (Canada), vindt Joël Allen een super geschikte boom voor zijn houten ei. De locatie vormt wel een uitdaging, want de boom staat op de Kroondomeinen. *Ik besluit dat het boomhutje ergens moet worden verborgen in de binnenlanden. Kopen van een stuk grond in dat gebied is uit den boze, want de goedkoopste percelen schommelen rond de miljoen dollar en ik heb geen geld.* De getalenteerde timmerman heeft wel een paar wensen: *Het hutje moet op een redelijke afstand van een weg liggen, maar uit het zicht en buiten gehooraafstand van menselijk verkeer.* En het huisje moet harmoniëren met de groene omgeving en de boom zelf. *Natuurlijk wil ik een gaaf uitzicht en is het fijn als ik in de buurt wat stromend water kan vinden.* De boomhut is er gekomen en blinkt uit in schoonheid en harmonie

© Joël Allen

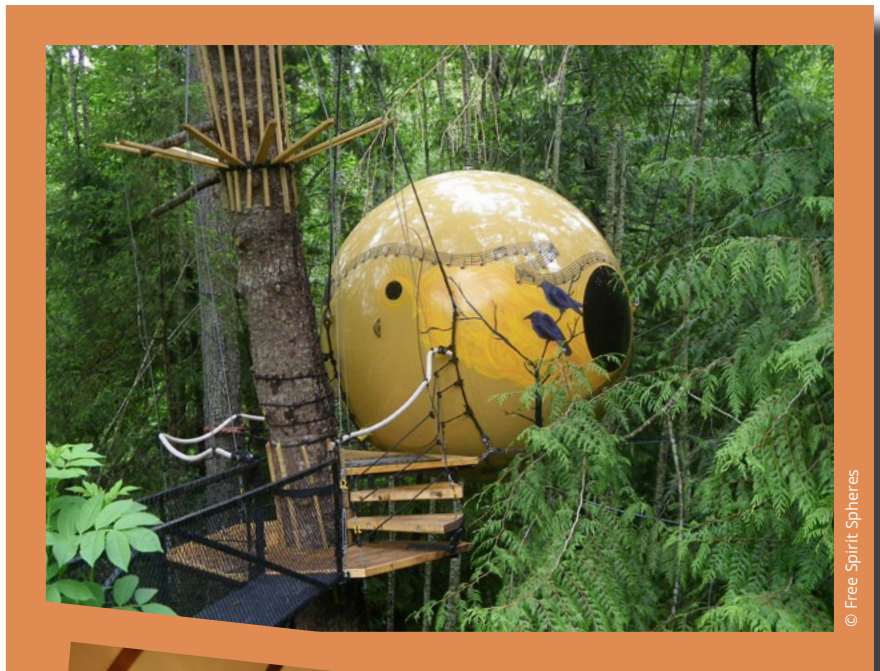
© Joël Allen

met de Canadese bossen. Joël laat in een video zien hoe dan. >

Boombollen aan touwtjes

Tom Chudleigh van Free Spirit Spheres houdt ook van de ruimte tussen de boomtoppen. De creatieve bouwer bouwt boombollen, spant ze op aan een paar kabels en laat ze wiegen in de wind. *De bollen kunnen vlak boven de grond hangen of zo hoog als de bomen toestaan, start Tom z'n bevrogen verhaal. De beperkende factor is de grootte en afstand van de bomen. Oude Douglas sparren aan de westkust van Canada kunnen wel 35 meter of meer zijn. Op die hoogte wordt het wel een beetje eng. De bollen zwaaien zachtjes in de wind, maar bewegen veel abrupter als iemand binnen van positie verandert. Tom legt uit: Aangezien de kabels bijna verticaal zijn opgespannen en een bol is verbonden met 3 afzonderlijke bomen, is de beweging in de wind gering. Maar, omdat de bollen relatief licht zijn (zo'n 870 kg) voel je de bol wel schudden, als iemand zich binnen beweegt. De bolbuitendiameter is 3200 mm en de constructie is van Fiberglass. Met gepaste trots vult Tom aan: Je kan het hele jaar in het bolletje wonen. Ieder bolletje heeft namelijk standaard verwarming en kan zonder problemen worden gebruikt bij temperaturen tot - 20 C.* In deze video kijk je rond in echte Free Spirit Spheres. >

© Free Spirit Spheres

© Free Spirit Spheres

Schommelende canvas cabins

Een Engelse vriendenclub, aangevoerd door Jason Thawley van Tree Tents International Ltd, bundelt haar krachten gedurende 3 jaar met als missie: bouw een duurzame schuilplaats met een demontabele constructie, die eenvoudig is op te bouwen, te demonteren en te verplaatsen. De vrienden hebben

ieder hun eigen specifieke talent. Eén is expert in de ballon- en luchtvaartengineering, een ander weet alles van fijnmechanica, weer een ander komt uit de autotechniek en het team wordt gecompleteerd door een specialist op het gebied van duurzame houtbehandeling, zoals het stomen en buigen van hout. Het eindresultaat? Een comfortabele, lichtgewicht, 100 % katoenen canvas boomtent.

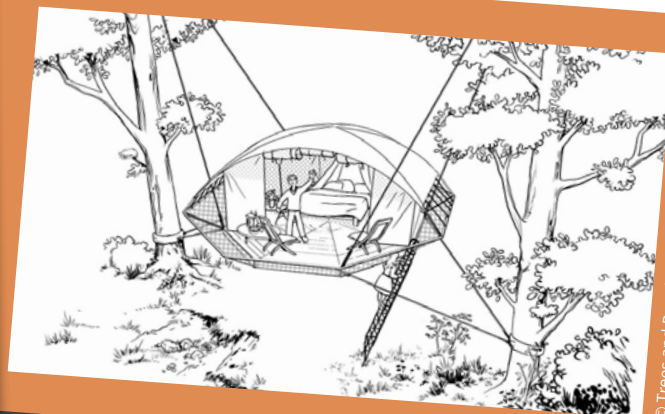
Het idee voor de boomtent is ontstaan door de grote populariteit van yurts en tipi's in Groot Brittannië," herinnert Jason zich goed. Wij willen ons eigen idee lanceren als nieuwe vorm van duurzaam leven in de natuur. Hoog slapen heeft enorme voordelen, zo heb je geen last van optrekkende koude en biedt een hoge schuilplaats extra bescherming tegen dieren. Bewust heeft het ontwerpteam gekozen voor een bolvorm: Heel eenvoudig,

© Tree Tents International

© Trees and People

© Trees and People

symmetrie ... oh, en het ziet er natuurlijk fantastisch uit. Symmetrie zorgt voor een gelijkmatige belasting van de constructie door de houten latten, herhaalbaarheid van de onderdelen, aanpassingsvermogen van de tuigage en een goede afwatering. En, heel belangrijk: het ontbreken van rechte lijnen zorgt voor balans van de vorm met de omgeving. In een filmpje neemt Jason je mee in de canvastenten. >

van de sterrenlucht. In een nieuwere versie komt ook een houtkacheltje en isolatie. Grunne heeft hoge verwachtingen: Dom'Up kan je zelfs in tuinen hangen, als kantoor aan huis of gastenverblijf. En ik verwacht dat Dom'Up al snel op Glampings zal worden geïntroduceerd of als uniek restaurant tussen de boomtoppen. En zo bouw je een Dom'Up op: >

Glamping met een vangnet

Een vloer aan oersterke lijnen tussen de bomen, een dakzeil houdt de boel droog en een vangnet rondom garandeert een veilig verblijf. Bruno de Grunne en architect Nicolas d'Ursel, van Trees en People in België, ontwikkelen deze open leef- en slaaptent en bouwen hem voor je op binnen 2 dagen. Dom'up is gebouwd op een achthoekig, lichtgewicht platform van 20 m2, dat je kan ophangen tussen bomen. *Het idee is om de tent in de vrije ruimte tussen bomen te hangen, zodat takken en obstakels zo min mogelijk in de weg zitten. Je klimt aan boord met een molenaarsladder, afhankelijk van de bereikbaarheid*, vertelt de Grunne, De constructie is opgebouwd uit gegalvaniseerd staal en houten vloeren.

Ingenieursburo Greisch heeft de constructie berekend en vooral gelet op veiligheid en eenvoud van de installatie en afbraak zonder gebruik van een kraan. De Dom'Up is uitgerust met een UV-bestendige canvastent en een beschermende overkapping gemaakt van duurzaam thermo gelast dekzeil. Het grote terras en een

open interieur kan je gebruiken als slaapkamer of leefruimte. *Je schuift het bed simpel naar buiten en kan direct genieten*

Marcel van Mierlo is bouwkundig ingenieur met een passie voor kleine gebouwen, zeilen en bijen. Blogt regelmatig over bouwsels, die je zo in je achtertuin zou kunnen zetten. op zijn blogpagina [Leven in Tuinen](#). Tevens schrijver van de boeken Slim Ruimtegebruik 1 & 2 met zelf getekende illustraties!

© NCDA Architects

Mini Treehouse

Het Mini Treehouse van NCDA architecten laat zien dat je zelfs een volledig *tiny house* van bijna 35 m2 kan herbergen tussen de boomtoppen van Hongkong. Met woon-eetkamer, keuken, badkamer en een slaapkamer op de tussenverdieping. Architect Nelson Chow leidt je in een filmpje rond door zijn fantastische boomhuis: >

En nog meer boomhutten

Kan je er geen genoeg van krijgen, neem dan eens een kijkje op mijn Pinterest boomhuttenverzameling: [NOG MEER BOOMHUTTEN](#). Of verbaas je over *thrill seeker* Ethan Schlusser, die een fiets gebruikt om in z'n hut te komen en zelfs een 2 verdiepingen tellend boomhuis bouwt, dat 360 graden kan draaien: >

Nieuwe kansen woonboerderijen

Door het stikstof- en klimaatbeleid van de Rijksoverheid kunnen we opnieuw kijken naar de bestemming van vrijkomende boerenerven. Waarschijnlijk zullen tientallen boeren zich *laten uitkopen* en zij zullen dan lang niet allemaal op hun vertrouwde erf willen blijven wonen.

Rond de eeuwwisseling was ik projectleider bij de toenmalige *Stichting Wonen van Senioren op Boerderijen* (een voorloper van LaCoTA) en adviseerde ik initiatiefgroepen en gemeenten over het ombouwen van boerderijen tot woonboerderijen voor senioren. In een oorspronkelijke boerderij en eventueel in stallen en op het erf werden volgens dat concept clusters zelfstandige appartementen gerealiseerd. Totdat de financiële crisis in 2008 toesloeg was er veel belangstelling onder senioren voor deze woonvorm. De combinatie van gemeenschappelijk wonen op een erf, wonen in het groen, kunnen omkijken naar elkaar, maar toch een eigen appartement bewonen sprak tot de verbeelding. Er zijn enkele mooie voorbeelden gerealiseerd.

© David Mark

Ook bij andere leeftijdsgroepen sprak het concept van meervoudige bewoning van boerderijen aan. Er kwamen eco-erven, ecodorpen en zorgboerderijen. Het oorspronkelijke erf biedt soms ook ruimte voor enkele *tiny houses* of mantelzorgwoningen. Omliggende agrarische grond van beëindigde boerderijen kan gebruikt worden voor de aanleg van nieuwe natuur, bos of nieuwe landgoederen. Of voor kleinschalige en klimaatvriendelijke vormen van landbouw, zoals bijvoorbeeld een coöperatie van herenboeren. In het concept *Herenboer* pak je een stukje regie terug op zoiets belangrijks als je eigen eten. Behalve lekker en gezond is dat ook leuk en leerzaam. Elke week verse groenten van het seizoen, fruit, eieren en (voor wie wil) lekkere vleeswaren. En dat *gewoon* van je *eigen boerderij*, verzorgd door

je *eigen boer*. Herenboeren zijn samen eigenaar van een boerderij zonder dat zij perse op het erf wonen. Je kunt gewoon in het dorp of de stad blijven wonen. Als huishouden investeer je eenmalig in je lidmaatschap. Verder delen de herenboeren alle kosten die nodig zijn om hun bedrijf te laten draaien. Hoeveel precies, daarover besluiten ze samen, maar een tientje per persoon per week is een aardig richtbedrag.

De landelijke wet *Ruimtelijke ordening, provinciale streekplannen en gemeentelijke bouwvoorschriften* zorgden er destijds voor dat veel mooie initiatieven stuk liepen. Een van de meest onbegrijpelijke vond ik destijds *dat er meer verkeersbewegingen zouden komen op de rustige plattelandswegen*. Hoe krijg je dat nu gerijmd met zorgen over de leegloop van het

platteland? En hoe met een tekort aan bouwlocaties voor onder andere seniorenhuisvesting? En alsof een actieve boerderij niet ook heel veel verkeersbewegingen van grote tractoren en vrachtwagens met zich meebrengt.

In de Eerste Kamer is op 11 februari j.l. de nieuwe omgevingswet

aangenomen. Die wet zal wat flexibeler ordenen dan de oude wet *Ruimtelijke ordening*. Planningsprocedures worden bovendien minder tijdrovend. De *Omgevingswet* vormt samen met het *Omgevingsbesluit*, *Besluit activiteiten leefomgeving*, *Besluit bouwen werken leefomgeving*, *Besluit kwaliteit leefomgeving* en de *Omgevingsregeling* de basis voor het nieuwe stelsel van het omgevingsrecht.

Ik hoop dat de nieuwe wet eraan bijdraagt dat *ons* platteland en het groene buitengebied voldoende divers blijft. Niet alleen ruimte voor grote commerciële boerenondernemingen, maar ook voor nieuwe woonvormen, meer kleinschaligheid, biodiversiteit en natuur.

Wim Kromwijk belicht iedere editie een aspect van Anders, Actief en Comfortabel Wonen in een kleine woning. Wim is directeur van LaCoTA, een inkoopcoöperatie op het gebied van anders, actief en duurzaam wonen. Kernbegrippen daarbij zijn buurgemeenschappen, participatie, veiligheid, personenalarmering, domotica, (digitale) mantelzorg, WMO en het opzetten van een open standaard voor een landelijk werkend mantelzorgprogramma. Dit alles om met moderne slimme thuishetchnologie langer comfortabel thuis te kunnen blijven wonen. LaCoTA geeft op haar [website](#) en in haar [nieuwsbrief](#) veel informatie over [mantelzorgwoningen](#), [gemeenschappelijk wonen](#) en [comfortabel wonen](#). Wie een vraag heeft aan Wim kan hem [mailen](#).

VLOG

COMFORTABEL EN WARM WONEN IN HENNEP EN KALKSTEEN

HILDE & OSCAR

Hilde de Leeuw en Oscar van Keulen gingen op zoek naar een betere manier om te leven. Daarvoor bezochten zij allerlei duurzame en ecologische projecten in binnen- en buitenland. Hun ervaringen verwerkten zij op een luchtige manier in blogs en vlogs op hun webpagina [*Finding A Better Way To Live*](#).

De vlogs van het vrolijke stel gaan niet altijd alleen maar over klein wonen, maar ook over duurzame en ecologische manieren van leven of bouwvormen. In Bretagne ontmoetten zij Evelyn Adam, die met vrouwelijke energie simpele, warme en comfortabele huisjes bouwt van hennep en kalksteen en andere elementen uit de natuur. Spelen met de natuur noemt zij haar bouwwijze, die zij de naam Ker Terre gaf.

Bekijk snel deze vlog van Hilde en Oscar door op de play button in de foto te klikken.

GEZELLIG TINY HOUSE KUSSEN

door Margo de Kemp

Deze keer niet iets wat echt nuttig is in huis, hoewel het wel prettiger zitten is op een bank met een kussen in je rug, maar wel iets leuks en vrolijks. Gewoon, omdat het kan!

Kussens zijn in je *tiny house* onmisbaar. Het staat mooi en je kunt er heerlijk tegenaan schurken. Je kunt natuurlijk een gezellig kussen kopen in de winkel, maar het is toch veel leuker om er zelf eentje te maken. Kun je hem helemaal aan je interieur aanpassen! Ik heb de kussenhoezen in 2 kleurstellingen gemaakt. 1 in pasteltinten en 1 in Flower Power-tinten. Leef je uit met de kleuren! Laat je wel een foto zien als hij af is?

Benodigheden:

1 bol acrylgaren met een looplengte van 260 meter, in de hoofdkleur.

1 bol acrylgaren met een looplengte van 260 meter voor het hart en het ruche eromheen.

Restjes acrylgaren voor de bloemetjes, blaadjes, hoekje linksboven en de letters. Ik heb voor beide kussens in totaal met 5 kleuren gewerkt (inclusief de hoofdkleur en de kleur voor het hart).

Haaknaald nummer 3,5 of 4. Haak een proeflapje om te zien welk nummer een mooi resultaat geeft bij het haken van *corner-to-corner* techniek. [Klik hier](#) voor een uitleg over deze techniek.

Grote stopnaald om je draadjes van je acrylgaren weg te werken.

Een stuk redelijk dikke stof van 50 x 100 cm in bijpassende kleur. Dit gebruiken we om het basiskussensloop te maken. Waar we dan de gehaakte lap op vast naaien.

Een bijpassend gekleurde rits van ongeveer 40 cm lang.

Naaigaren in de kleur van je stof en in de hoofdkleur van je gehaakte lap.

Binnenkussen formaat 45 x 45 cm.

En verder: schaar, spelden, naald

Heel veel plezier met maken. Ik ben heel benieuwd welke kleuren jullie gaan gebruiken. Sturen jullie een foto naar onze [Facebook-groep](#)?

Lieve haakgroetjes,
Margo

**DOWNLOAD
hier het PATROON**

BOEKEN

Books
Libros

Overzichtelijk **HANDBOEK** voor ombouwen **BESTELBUS** naar **WOONBUS**

Jantina Scheltema wist enkele jaren geleden niet eens dat je zelf een busje kan ombouwen tot camper. Nu is ze laaiend enthousiast en blogt ze over haar *vanlife*. Ze kreeg zoveel vragen over haar zelfbouw, dat ze besloot er in eigen beheer een boek over te schrijven.

In haar mooi vormgegeven e-book behandelt Jantina alle belangrijke facetten van het zelf ombouwen van een bestelbus tot je eigen rijdende huisje. In overzichtelijke hoofdstukken met prachtige foto's van haar eigen hand vertelt zij alles over het ombouwen. Van isolatie en verwarming tot de inrichting en van de juiste gereedschappen tot kant en klare schema's voor de aanleg van elektriciteit en stromend water.

Ook de administratieve rompslomp als voorschriften en wegenbelasting legt Jantina helder in korte teksten uit. **Bouw Je Eigen Camper** is zo een compleet handboek van een ervaringsdeskundige voor het zelf ombouwen van een bestelbus naar woonbus.

Bouw Je Eigen Camper

Schrijver **Jantina Scheltema**
Uitgeverij **Jantina Scheltema**
EAN/ISBN: **E-book**
Prijs: **€ 10,50**

Eigen **GROENTE** van **BALKON** of **TERRAS**

Een Kleine Groentetuin

Op het terras of balkon
Schrijver **Nellie & Pierre Tourmente**
Uitgeverij **Deltas**
ISBN: **978-90-4475-789-7**
Prijs: **€ 16,95**

Wie klein woont heeft niet altijd een tuin met ruimte voor een moestuintje. Dit is volgens de schrijvers Nellie en Pierre Tourmente ook niet nodig, want je kunt ook prima je eigen groente en kruiden verbouwen op je balkon of terras.

Of het nu om sla, tomaten, aardappelen, basilicum of aubergines gaat, het kan allemaal! In dit rijk geïllustreerde boek worden aan de hand van fraaie foto's de meest gangbare groenten en kruiden behandeld. Vanaf het zaadje tot aan de juiste verzorging en het oogsten.

Nellie en Pierre leggen het allemaal duidelijk stapje voor stapje uit. Ook geven zij tips hoe je je groenten het best kunt beschermen en hoe en wanneer je je groenten moet verspenen.

Bij het tuinieren maakt het schrijversduo vooral gebruik van potten en plantenbakken en verliest daarbij ook het decoratieve aspect niet uit het oog.

Kortom een compleet boek voor iedereen die er ondanks een beperkte ruimte van droomt zelf groenten en kruiden te verbouwen.

GASTVRIJHEID in een BOSNISCH café

VOORPUBLICATIE

© De Moderne Nomaden

Als digitale nomade reist Mick Zadelhoff al enkele jaren de hele wereld over. Zijn ervaringen pende hij vlotjes neer in zijn gratis e-boek *Digital Nomad*. Een boek vol verhalen over bijzondere ontmoetingen en wijze levenslessen. Klein Wonen Magazine mag als voorpublicatie een van zijn verhalen aan jullie voorschotelen. Een hartverwarmende anekdote uit Bosnië, waar Mick en een vriend doorheen reisden tijdens hun fietstocht van Nederland naar Turkije.

Er kwam een jongen naar onze tafel toegelopen. Igor heette hij. Hij opende met: *hello*. Daarna ging zijn verhaal in het Bosnisch verder, hij sprak namelijk geen Engels. Hij oogde vriendelijk maar ook een beetje raar. Al snel werd hij bijgestaan door de barvrouw. Het leek of ze elkaar al best een tijd kenden. De barvrouw kon wel goed Engels en vertaalde Igor zijn woorden. Igor had verteld dat die onze fietsen buiten had zien staan en dat hij zich afvroeg of we nog een slaapplek zochten. Hij had gezegd dat als wij in zijn mooie dorp waren, hij erop stond om ons te hosten.

Ik voelde argwaan in mijn lichaam maar besloot te reageren dat we dat enorm waardeerden. Waar die argwaan vandaan kwam, wist ik namelijk wel. Als ik in Nederland dezelfde vraag had gekregen van een vreemde in een café, had ik daar andere dingen bij gedacht. Dan zou ik het gevoel hebben gehad dat iemand iets van me wilde. Maar hier in Bosnië was dat anders, dacht ik. Het was daarbij de eerste keer op deze reis dat we werden uitgenodigd om bij mensen thuis te komen slapen. Maar vanaf dit

punt gebeurde het wekelijks dat mensen dit *random* aanboden. Hoe meer we richting het Oosten fietsten hoe gastvrijer mensen werden.

De komende uren in het barretje waren grappig. Igor kwam telkens weer terug naar onze tafel om iets aan zijn verhaal toe te voegen. Dan begon hij weer Bosnisch tegen ons te praten. Steeds kwam de barvrouw dan weer achter de bar vandaan om het te vertalen. Dat werd al snel erg grappig gezien Igor veel te vertellen had. Hij bleef maar benadrukken hoe welkom wij waren in Srbac. Hij vertelde dat hij ontbijt voor ons zou maken en dat we ook bij hem konden douchen. Op dat moment bood de barvrouw aan om na haar werk mee te gaan naar het huis van Igor zodat ze voor ons kon blijven vertalen. Het was hartverwarmend.

We hadden onze laptops inmiddels dichtgeklapt. Er was nog wel werk te doen, maar dit sociale cafeetje ging even voor. Er kwamen meer en meer mensen binnen. Apart was dat ze allemaal al wisten wie wij waren. Iedereen kende elkaar in het dorp en

ons verhaal was al snel rondgegaan. We raakten in gesprek met een vrachtwagenchauffeur die uit Duitsland kwam. Een man van rond de vijftig jaar met een lange bakkebaard en bretels. We spraken Duits met hem, al was dat niet bepaald mijn sterkste vak. In het café werd de man steeds aangesproken met *vozač kamiona* (vrachtwagenchauffeur). Dat was de bijnaam die de man in het café had gekregen. Iedereen in het café bleek zo'n bijnaam te hebben. Wij werden dan ook al snel *the cyclists* genoemd.

Later die avond gebeurde er iets wat je in een *random* dorp aan de Bosnische grens niet mogelijk acht. Er kwam een man binnengelopen. Hij had een lange grijze baard en een vriendelijke glimlach. In het café werd hij *machina* genoemd. Wij zaten aan de andere kant van het café maar *machina* maakte direct oogcontact met ons. Hij stak zijn twee armen in de lucht en schreeuwde enthousiast en in vol Nederlands: *Godverdomme Nederlanders!* Wij wisten niet wat er gebeurde. Dit was vaag, vager, vaagst. De man sprak vloeiend Nederlands omdat hij daar een tijd had gewerkt en kon ons veel vertellen over Bosnië. Inmiddels had onze tafel zich gevuld met acht halve liters bier. Wat een avond.

We konden het café niet verlaten voordat het café werd gesloten, dus sloten we samen met de barvrouw af. En vanaf nu ga ik haar Mandy noemen, omdat we eigenlijk al snel in een hele andere verhouding waren komen te staan. Mandy was een prachtige meid. Ze straalde kracht uit, wat in dat café, geloof me, gewenst was. Allemaal dronken Bosnische mannen, je moet het maar kunnen.

Tegelijk vertelde Mandy echter dat ze onzeker was. Daar zat ze ook al een tijd mee. En hoe vaak we ook zeiden hoe knap, slim en krachtig ze was, leek ze dat

niet aan te kunnen nemen. Het duurde even voordat we begrepen waar dat vandaan kwam. Het bleek namelijk dat Mandy in de jaren daarvoor extreem veel was afgevallen. Ze liep alleen nog steeds rond met het minderwaardige zelfbeeld wat ze daarvoor had. Bij het schrijven van dit stukje vraag ik me oprecht af hoe het met haar gaat, maar we hebben nooit nummers gedeeld.

Igor woonde een paar kilometer bij het café vandaan. Eenmaal bij zijn huis begon er een hond te blaffen.

„Er gebeurde iets dat je niet mogelijk acht”

Igor temde de hond en liet hem weten dat wij welkom waren. Wij liepen de oprit op welke vol lag met hondenpoep. Daar moesten we even omheen lopen. Achter het huis konden we met de trap naar de eerste verdieping, daar woonde hij. Zijn verdieping was niet aangesloten

op water, maar dat vond hij geen probleem. Om te douchen moest hij alleen even buitenom lopen richting de badkamer op de benedenverdieping. In de woonkamer staken ze nog een peuk op. We kregen een biertje aangeboden, maar konden die eigenlijk al niet meer hebben vanwege de voor ons wilde avond. We besloten dus maar te gaan slapen. Igor liet onze kamer zien en wenste ons een goede nacht. We sliepen in een groot tweepersoonsbed. We hadden het er nog over hoe apart het was dat ze juist hier zo'n grote logeerkamer hadden.

In de ochtend werden we wakker gemaakt door Mandy en Igor. Beiden hadden ze op een kleine bank geslapen in de woonkamer. Zonder deken. Dat moet best koud zijn geweest gezien het huis behalve water ook geen verwarming had. Ik voelde me schuldig. Had Igor nou zojuist zijn bed voor ons opgeofferd en gewoon gedaan alsof hij ergens anders een slaapplek had? Ja. Mijn schuldgevoel draaide al snel om richting dankbaarheid. Het was een mooi gebaar en dat kon ik eigenlijk alleen maar waarderen.

Digital Nomad

Verhalen en lessen uit een vrij leven
Schrijver **Mick van Zadelhoff**
Uitgeverij **De Moderne Nomaden**
ISBN: **E-boek**
Prijs: **Gratis**

AMUSANTE verhalen uit een VRIJ LEVEN

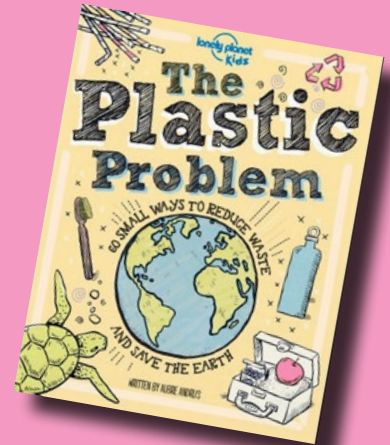
Mick van Zadelhoff is digital nomad, maar zit niet de hele dag met zijn laptop en een kokosnootcocktail onder een palmboom zijn centjes te verdienen. Hij walgt van dit naar kaviaar smakende stereotype van een digital nomad en besloot het echte verhaal op te tekenen. Zijn eigen verhaal. Een heerlijk boek, waar de onbevangenheid vanaf straalt.

Aan de hand van zijn eigen ervaringen en anekdotes geeft hij op amusante wijze inzicht in hoe je je als reizende millennial kunt staande houden in een snel veranderende wereld zonder elke dag op kantoor te hoeven zitten.

Strijdboek voor KIDS tegen PLASTIC

Wie plastic de wereld uit wil hebben moet bij de jeugd beginnen. Dat dachten ze ook bij Lonely Planet, dat speciaal voor kids het boekje *The Plastic Problem* maakte. Met korte Engelse teksten en vrolijke tekeningen worden kinderen aan de hand van 60 simpele tips wegwijs gemaakt in de strijd tegen plastic.

Aan bod komen allerlei handige tips, zoals het weigeren van rietjes en weggoobekertjes, het gebruiken van een broodtrommeltje voor je lunch en het uitbannen van kauwgom. Daarnaast worden ook zaken als recycling en *zero waste* belicht. Dit alles met een duidelijke uitleg over de gevolgen van het gebruik van vele plastic objecten en het weigeren daarvan.

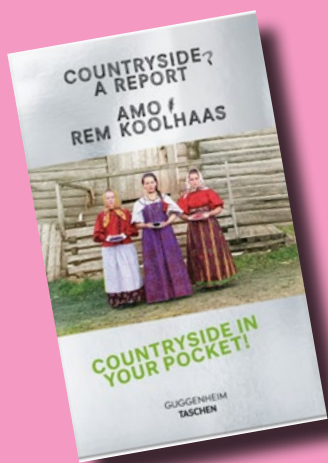
The Plastic Problem

60 small ways to reduce waste and help save the earth

Schrijver **Aubre Andrus** Uitgeverij **Lonely Planet** ISBN/EAN: **978-17-8868-935-9** Prijs: € 14,95

TOPARCHITECT op bres voor PLATTELAND

Architect Rem Koolhaas ontwierp wereldwijd vele gebouwen in steden. Nu wil hij meer erkenning voor het vergeten platteland en doet dat met zijn tentoonstelling *Countryside, the Future* in het Guggenheim New York. In het begeleidende boek *Countryside, a Report* refereert Koolhaas aan de oude Romeinse en Chinese culturen, waarin het platteland een plek was om na te denken, respect heerste voor de natuur en de mens echt leefde.

Volgens hem wordt ook de huidige vooruitgang geboekt op het steeds veranderende platteland. En dan vooral met het oog op milieukwesties. Voor zijn mega-tentoonstelling ging hij op zoek naar bewijzen hiervan en springt in dit bijzondere boek, samen met enkele co-auteurs, aan de hand van verhalen, interviews, essays en persoonlijke notities op de bres voor het platteland.

Countryside, a Report

Countryside in your pocket

Schrijver **Rem Koolhaas** Uitgeverij **Taschen** ISBN: **978-38-3658-439-5** Prijs: € 24,99

PIL tegen Vlieg- en AUTOSCHAAMTE

Reizen hoort bij het vrije leven en hoewel dat niet altijd op een milieuvriendelijke wijze kan zijn er toch veel mogelijkheden om ook hier je ecologische voetafdruk te beperken. Bijvoorbeeld om te kiezen voor milieuvriendelijke verblijfplaatsen en excursies. In het Engelstalige *Sustainable Escapes* heeft Lonely Planet er een groot aantal verzameld.

Van eco-lodges met geavanceerde duurzaamheidsinitiatieven tot uitstapjes naar projecten om dieren in het wild te beschermen. Een prima *pil* om op reis je vlieg- of autoschaamte snel te vergeten.

Sustainable Escapes

Van frustratie to flow

Samenstelling **Lonely Planet** Uitgeverij **Lonely Planet**

ISBN: **978-17-8868-944-1** Prijs: € 18,99

KLEIN WONEN op z'n AMERIKAANS

Downsize

Living large in a small house

Schrijver **Sheri Koones**

Uitgeverij **Taunton Press**

ISBN/EAN: **978-16-4155-033-8**

Prijs: **€ 31,99**

De bestsellerauteur Sheri Koones is expert in kleine woningen, energie-efficiëntie en prefab bouw. Zij schreef al eerder boeken als *Prefabulous Small Houses*, *Prefabulous + Sustainable* en *Prefabulous + Almost Off the Grid*. In haar meest recente boek *Downsize: Living Large in a Small House* toont en beschrijft zij aan de hand van 33 voorbeelden en 275 foto's hoe mensen kozen voor de stap van een groot huis naar een kleinere woning. De titel dekt voor Nederlandse liefhebbers van klein wonen niet direct de lading. Trots presenteert de schrijfster haar boek met de mededeling dat alle behandelde huisjes kleiner zijn dan 2000 square feet oftewel 186 m². Het kleinste huisje in *Downsize* is rond de 46 m² en dat is voor Nederlandse begrippen voor velen nog maar net aan *tiny*. Toch is het boek van Sheri Koones zeker wel de moeite waard. Het behandelt namelijk tal van ruimtebesparende en groene oplossingen, die ter inspiratie kunnen dienen voor ieder klein huis. Grappig is het zeker ook om te zien wat er in Amerika al onder een kleine woning wordt verstaan.

Klein Wonen Magazine mag jullie van uitgeverij Taunton Press op de volgende pagina's alvast trakteren op enkele foto's van de kleinste woningen uit *Downsize*. Geniet ervan!

VEEL mogelijk met ROBUUST STAAL

Tiny houses bouwen van oude zeecontainers wint ook in ons land aan populariteit. Het geeft zelfbouwers een solide en vaak al waterdichte basis voor hun huisje. Wie inspiratie op wil doen komt in het lijvige koffietafelboek *Container Atlas* prima aan zijn of haar trekken. Het is geen boek met louter *tiny houses*, maar biedt een uitgebreid overzicht van wat er allemaal te bouwen valt met containers. En dat is onverwacht veel. Van een *tiny house* tot een uitzichtpunt, van appartementen tot pop-up winkels en van een drijvende containerwoning tot tentoonstellingsruimte. Zoals de subtitel *A Practical Guide to Container Architecture* al weergeeft laat het boek vele mogelijkheden zien en wat erbij komt kijken. Samensteller is de containerarchitect Hans Slawik, die voor de BouwEXPO Tiny Housing in Almere nog de Homeboxen (rechttop staande zeecontainers) ontwierp. Uiteraard ontbreken deze niet in deze dikke Engelstalige pil, die al eerder verscheen, maar nu is heruitgebracht met aanvulling van een 20-tal nieuwe projecten van robuust staal.

Klein Wonen Magazine mag jullie ook van dit boek alvast een voorproefje in beeld voorschotelen!

Container Atlas

A practical guide to container architecture

Schrijver **Hans Slawik** Uitgeverij **Gestalten** ISBN/EAN: **978-38-9955-669-8** Prijs: **€ 59,99**

© Josh Gerritsen Media, Downsize: Living large in a small house, Pagina 175, Taunton Press

> Een minimalistisch wandmeubel in de Passive Dacha.

© Poppi Photography, Downsize: Living large in a small house, Pagina 104, Taunton Press

> In het Heron House kan de slaapkamer worden afgesloten van het kantoor met aan weerszijden van het bed een schuifdeur.

> Ook in een tiny house kan plaats gemaakt worden voor een fietsenschuurtje.

© Sozriho Imagery. Downsize: Living large in a small house, Pagina 218, Taunton Press

> Woonkamer met loft in de Granny Pad.

> Bijzondere trap naar de slaaploft in de Wee Barn.

© Sascha Hoecker, Container Atlas, Pagina 83, gestalten 2020

> Drijvend tiny house Contiki II in het Duitse Woltersdorf van architect Containermanufaktur.

© Danny Bright, Container Atlas, Pagina 74, gestalten 2020

> Appartementenproject Carrol House in Brooklyn New York van architect Lot-Ek.

© Tanja Milbourne/Sixth Law, Container Atlas, Pagina 157, gestalten 2020

> Uitzichtspunt Devil's Corner Cellar Door in Tasmanië van architect Cumulus Studio.

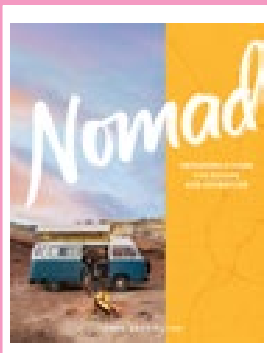
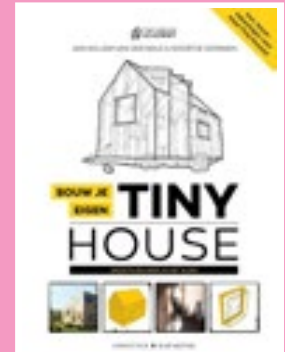
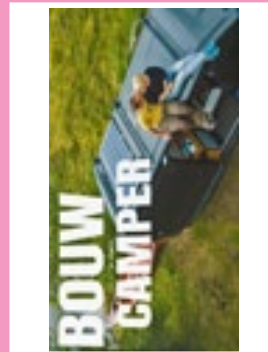
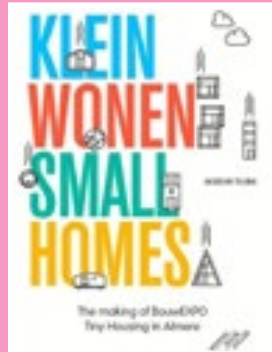

© Dave Southwood, Container Atlas, Pagina 224, gestalten 2020

> Appartementencomplex Drivelines Studios in Johannesburg van architect Lot-Ek.

MEER LEZEN OVER KLEIN WONEN?

Kijk in onze webshop voor mooie boeken

WEBSHOP

MAGAZINES - TINY THINGS - BOEKEN

Neem eens een kijkje. [KLIK HIER](#)

Offroad pizza

VLOG

BRAM & MELANIE

Dat een goed uitgeruste keuken geen overbodige luxe is in *the middle of nowhere* liet Bram vorige keer al zien. Nu laat hij zien hoe hij offroad een heerlijke pizza bakt in zijn opvouwbare oven.

Melanie en Bram trouwen in 2015 en zijn op weg naar huisje, boompje, beestje. Al snel merken zij niet gelukkig te worden van hun koophuis en alle spullen. Een tv-aflevering van Floortje en een ontmoeting met mindset-coach Michael Pilarczyk openen hun ogen. Plots is het helder wat zij echt willen met hun leven: reizen! Zij verkopen hun huis, bouwen een *tiny house* als thuishonk in Nederland en trekken er samen met hun hond Kay lustig op uit in hun 4x4 met daktent.

Met hun eigen leven willen zij anderen inspireren om ook op zoek te gaan naar maximaal leven. Daarom delen zij hun persoonlijke belevenissen graag met de wereld op hun webpagina *Offroad Dog* en hebben zij onlangs een gratis e-book en e-magazine gelanceerd. In Klein Wonen Magazine tonen zij ieder kwartaal een van hun vlogs over hun leventje op enkele vierkante meters.

Dromer Malou kijkt uit naar permanent busleven

**„GELUK
IS ONBETAALBAAR,
DAT MOET JE ZELF
MAKEN”**

INTERVIEW

Ze is altijd al een dromer geweest, maar wel eentje die haar dromen ook probeert te realiseren. Door haar reislust droomt Malou van Rede regelmatig van een *vanlife*. Ze gaat een zomervakantie lang op pad met haar zelf omgebouwde Renault Kangoo en gaat nu voor permanent wonen in haar nieuwe maatje: Billy de Bus. „Een saaie kale bus aan de buitenkant, maar binnen vind je mijn paleisje”, glimlacht de 30-jarige Bredase.

> De geboorte van Sam the Van.

> Het keukenblokje van Sam.

> Koken met uitzicht in Scandinavië.

> Malou en met haar trouwe vriend Daantje in Sam.

> Genieten van het uitzicht vanuit Sam.

© Lief's van Malou

Liefs van Malou heet haar website, waarop ze haar passies reizen, dansen en gezond eten met de wereld deelt. En natuurlijk haar dromen, want dat is wat de Brabantse ook graag doet. „Ik ben inderdaad een dromer, ik denk veel na, wil iets en maak er dan werk van. Maar alles begint met een fantasie, het inbeelden van hoe iets zal zijn, in stilte al voorgenieten. Vervolgens een plan maken en er dan voor gaan.” Als kind is Malou ook in de klas een dromertje. Schoolboeken vindt ze maar niks en door het dagdromen gaan de lessen vaak aan haar voorbij. Dansen doet ze wel graag. Ze vormt op de basisschool al dansgroepjes en voelt zich met haar vriendinnen de Spice Girls. Op de middelbare school is het al niet anders. Lesboeken, regeltjes en stilzitten, het is niet aan haar besteed. Ze besluit haar dromen na te jagen en dat pakt prima uit. „Ik begon op mijn 16e mijn eigen dansschool, Studio Sisa in Roosendaal, en daarmee was ik toentertijd de jongste ondernemer van Nederland. Niet wetende dat ik 14 jaar later de grootste dansstudio van de regio zou runnen.”

Jarenlang combineert Malou haar passie voor dansen met reizen, maar na een mooie lange reis door Azië heeft ze moeite haar werk op de dansschool en als voedingscoach weer op te pakken. Ze vraagt

zich af of dit nu wel echt is wat ze wil. „Mijn werk op de dansschool geeft me heel veel plezier en mooie kansen, maar de sleur kwam er een beetje in. De werkdruk werd me op een bepaald moment teveel.” De muren van haar huis in Breda komen ook een beetje op haar af in de weekenden en schoolvakanties en ze hunkert naar de natuur. Malou droomt van een *vanlife*, zoals vroeger. „Ik

„Ik ben opgegroeid met vanlife, nog voordat het hip werd”

ben opgegroeid met *vanlife*, nog voordat het hip werd. Mijn ouders hadden en hebben nog steeds een camper en trokken er met regelmaat op uit. Mijn broertje en ik genoten van de vrijheid. Je eigen veilige plekje in de natuur. We zagen iedere dag iets nieuws en maakte de meeste vriendjes van allemaal!” Malou ziet een

vanlife in haar vrije tijd plots als de oplossing voor haar worsteling met haar huidige leventje. Lekker de natuur in met haar trouwe viervoeter Daantje. Gaan en staan waar ze wil. Malou zou Malou niet zijn als zij ook van deze droom geen werk zou maken. En geen half werk. Ze koopt voor een prikkie een 17 jaar oude Renault Kangoo en samen met enkele vrienden bouwt ze het bestelwagentje om tot een fraai minicampertje, dat de naam *Sam the Van* krijgt.

In het reizen op wielen vindt Malou haar vlucht uit de werkdruk. „Even terug naar de basis. Je hebt

> *Sam the Van en Daantje aan de bewolkte waterkant.*

weinig nodig om gelukkig te zijn. In de natuur voelen Daantje en ik ons op ons best. Ik heb ook het gevoel dat wanneer ik in de bus ben, ik veel beter de wereld om me heen de wereld kan laten zijn. De prikkels van continu *aan* staan uit kan zetten. Ik deel mijn dagen bewuster in. Ik werk natuurlijk ook gewoon onderweg, maar kan dat veel beter onder controle houden. Als je 's-ochtends wakker wordt, je de deur openschuift en je voeten in het gras zet en een kopje thee drinkt, is mijn dag toch heel anders begonnen als dat ik in huis gewend ben. Ik begin de dag bijvoorbeeld met een goede *hike* en ga daarna eens aan de administratie zitten." Ook Daantje geniet volop van het *vanlife*. „De bus is haar domein. Ze is er graag! En ze is graag bij mij! Zonder haar zou ik absoluut niet in de bus willen reizen. Ze is echt een verrijking op het busleven! Ik ben altijd al meer op reis geweest dan dat ik thuis verbleef. Toen mijn Daantje in mijn leven kwam merkte ik veel onrust bij haar als we constant van slaapplek naar slaapplek hopte. Dat was ook een reden voor mijn *vanlife*. Zodat we een vaste plek samen hebben om de wereld vanuit te verkennen.”

Samen met Sam en Daantje reist Malou 9 weken door Scandinavië, de Baltische staten, Polen en Frankrijk. In de reisblogs op haar website noemt Malou haar avonturen met *Sam the Van* al snel *the road to happiness*. Ze valt als een blok voor het *vanlife*. Ze voelt nog geen wortels en is vrijer, energiever en gelukkiger als ze rondreist. Deze weg naar geluk doet haar verder dromen. Ze wil permanent op wielen wonen, maar Sam is daarvoor te klein. De droom wordt een plan en na 4 maanden reizen ruilt ze Sam in voor Billy, een Peugeot Boxer uit 2017. „Belangrijk vond ik dat ik in Billy kan staan en wat meer ruimte heb bij slecht weer. Het moest echt meer een kleine woning worden, in plaats van een auto met een bed. Ook wilde ik een keuken waar ik gezonde en

„In de natuur voelen Daantje en ik ons op ons best”

uitgebreide maaltijden in klaar kan maken. Zo kan mijn blender bijvoorbeeld gewoon mee! Dit zorgde ervoor dat ik gekozen heb voor een zeer uitgebreide elektravoorziening. Ook wil ik een bus waar je aan de buitenkant niet kan zien dat het een camper is. Geen luifel, geen ramen, stickers of draaibare stoelen. Een saaie kale bus aan de buitenkant, maar binnen vind je mijn paleisje.”

Het interieur neemt Malou dan ook weer graag zelf onder handen met hulp van interieurbouwer Karel en elektricien-loodgieter Marco. „Zo wordt het pas echt mijn huisje. Ik heb niet zoveel met een vooraf ingerichte camper. Ik wil er graag mijn eigen identiteit in kwijt. Net zoals mensen ook hun eigen meubels kiezen in een stenen huis. Het maken van *Sam the Van* was een stuk makkelijker dan van Billy”, vertelt Malou, die eind 2019 met een smaakvol basic ingerichte Billy op proefreis gaat naar Portugal. Hier komt zij tot enkele andere inzichten. Ze wil meer leefruimte in haar bus, waardoor ze onder meer haar douchecabine inruilt voor een buitendouche. Met de nieuw interieurtekening gaat ze met haar bouwvrienden aan de slag. „Ik ben ontzettend blij met de hulp van Karel en Marco. Wat ik merk is dat zij heel precies werken en ik dus soms niet. Toen ik begon aan dit project kon ik nog geen schilderij ophangen. Ik heb enorm veel geleerd van deze twee mannen, maar ook weleens gedacht *gaat dit professionele project me niet de pet te boven?* Soms heb ik hun kijk niet of snap ik het gewoonweg niet. Het zijn echte vakmannen! Gelukkig hebben ze geduld met mij, want dat is nodig!”, lacht de geboren Roosendaalse.

Momenteel legt Malou de laatste hand aan het ombouwen van haar Billy en hoopt binnenkort definitief haar intrek te nemen in haar woonbus. Fulltime reizen wordt het niet, want haar danskindje in Roosendaal geeft zij beslist niet op. Fulltime mobiel

© Lief van Malou

© Lief van Malou

> Het sfeervolle interieur van *Sam the Van*.

> Billy is van Malou!

> En nu?

> Isoleren en een bed.

> Het knusse interieur van de proefversie van Billy de Bus.

> Op proefreis in Portugal.

> Blij met Billy!

© Liefs van Malou

> Van schets naar werkelijkheid.

© Liefs van Malou

is zij dan wel. „Overall in Nederland zijn ook mooie plekjes, vaak niet eens zo ver van je verwijderd. Het lijkt me prachtig om tijdens de perioden dat ik moet dansen in Roosendaal daarnaast Nederland beter te leren kennen. Lekker rondtrekken door ons eigen landje. Het dansen houdt mijn reisleven in balans en het reizen houdt mijn dansleven in balans. Die twee kunnen niet zonder elkaar. En daarom wil ik ook niet kiezen. Ik ga fulltime reizen, maar werk ook. Ik zou absoluut niet willen stoppen met werken en dansen. Ik heb natuurlijk het geluk dat ik de schoolvakanties gesloten ben en dan dus flinke afstanden kan reizen en op andere plekken kan belanden. Maar voor de 3 à 4 dagen dat ik in Roosendaal moet zijn kan ik Nederland en België verder ontdekken.”

Het feit dat ze straks geen stenen huis meer heeft is voor Malou geen enkel probleem. „Ik kijk er naar uit, al vind ik het wel ontzettend spannend. Ik weet wel dat het *vanlife* niet voor altijd zal gaan zijn en ik uiteindelijk vast ook wel weer opzoek ga naar iets vast. Maar misschien is dat ook wel de zoektocht. Wanneer voelt een thuis als je thuis?“, aldus de

Brabantse dromer, die haar keuze zowel idealistisch als praktisch noemt. „Ik denk dat het allemaal meespeelt. Het reizen met een hond is niet altijd gemakkelijk. De onrust wil ik haar niet aandoen. Omdat ik opgegroeid bent met reizen in een camper voelt dit goed en vertrouwd. De investering die ik heb gedaan in Billy de Bus is flink, maar het reizen met de bus is goedkoper dan thuis wonen. Zo heeft alles zijn voor- en nadelen en is het maar net vanaf welke kant je het bekijkt. Geluk is sowieso onbetaalbaar, dat moet je zelf maken.”

Haar omgeving reageert verschillend op haar nieuwe stap. „Veel mensen vinden het bij me passen en volgen me op de voet via de social mediakanalen. Sommigen vinden het raar of spreken zelfs uit dat ze het dom vinden. Ach ja, niemand kan voorspellen hoe het voor mij gaat zijn wanneer ik overstap op fulltime leven in de bus. Maar het proberen lijkt me al een heel avontuur. Ik vind het fijn dat mijn goede vrienden en mijn vriend me steunen en oprecht geïnteresseerd zijn in mijn manier van leven. De rest maakt me niet uit.”

> Het keukenblok is klaar!

© Liefs van Malou

JANTINA'S VANLIFE

WINTERS IJSLAND

© amelandfoto.nl

Ik vertrok deze winter voor een aantal weken naar IJsland in onze eigen camper. Een prachtig avontuur waar ik jullie graag iets over vertel. Zowel praktische informatie als mijn eigen ervaringen.

IJsland met je eigen camper. Dat klinkt niet heel voor de hand liggend. Maar het kan! En het is een grote aanrader als je wat ruimer in je reistijd zit. Je hebt er namelijk een beetje tijd voor nodig. De veerboot doet er 3 dagen over om van Hirtshals in het noorden van Denemarken, via de Faeröer eilanden, naar het oosten van IJsland te varen.

Halverwege de overtocht doe je Tórshavn aan, de hoofdstad van de Faeröer en zéker een *stop over* waard. In de winter kun je er minimaal een week blijven, de veerboot vaart namelijk eenmaal per week in dat seizoen. In de zomer kun je er ook voor kiezen om 3 dagen te blijven, maar een week is zeker aan te raden. De Faeröer zijn veel kleiner dan IJsland, milder van temperatuur, maar ook zachter qua omgeving. Prachtige groene eilanden om te ontdekken op je reis naar IJsland.

De overtocht kan ruig

zijn. Als je, zoals ik tijdens mijn overtocht, door een storm vaart is het een hele geruststelling om te weten dat de camper veilig in het ruim staat én je de spulletjes in je camper goed opgeborgen hebt. Terwijl het schip in de golven heen en weer slingert is het een hele uitdaging om te lopen of te eten, laat staan te slapen! Als het echt te gek wordt bindt de bemanning tafels en stoelen in het restaurant vast en deelt zeeziektepilletjes uit. Maar laat je hier niet door weerhouden. Een storm gaat voorbij, het uitzicht over het water is prachtig én je gaat naar IJsland in je eigen camper. Goede vooruitzichten!

De winter maakt IJsland nog mooier. Of misschien moet ik zeggen, een compleet ander landschap. Toen ik aankwam met de veerboot was ik licht teleurgesteld. Bijna geen sneeuw! Er lag alleen een beetje sneeuw op de toppen van de bergen langs het fjord, maar in de haven en het dorp Seyðisfjörður lag geen sneeuw. Dat had ik niet verwacht! IJsland heeft weliswaar de naam, maar niet altijd het *IJs*, het kan er wisselvallig zijn. Toen ik aankwam hadden ze net een periode van extreme sneeuwval achter de rug en was het bijna lenteachtig met plus

© amelandfoto.nl

MEER
FOTO'S
KLIK HIER

© amelandfoto.nl

© amelandfoto.nl

8 graden. Een paar dagen later sneeuwde het weer volop en was het plots min 8 graden. Het IJslandse weer is dus erg onvoorspelbaar en ruig. Vooral de wind is een uitdaging. Die maakt het extra koud en het rijden een uitdaging door de onverwachte windstoten.

Je kunt de ringweg rond het land in 14 dagen afrijden, maar ik was zo gelukkig dat ik er nog veel langer de tijd voor had. Ik reed rond in een winters sprookje met bevroren watervallen in zacht licht met pastelkleuren. Omdat IJsland zo noordelijk ligt zijn de dagen in de winter kort. De schemering duurt langer, waardoor je langer kunt genieten van prachtig licht en je niet het gevoel hebt dat de nacht eindeloos duurt. En wat is er nou mooier dan vanuit je warme campertje de nacht in te kijken en aan de hemel het noorderlicht zien dansen?

Wat praktische informatie:

De veerboot van Smyril Line vertrekt in de winter 1x per week en in de zomer 2x per week vanuit het Deense Hirtshals.

Jantina Scheltema wist tot voor enkele jaren niet eens dat je zelf ook een camper kon bouwen. Nu woont de Amelandse bruidsfotografe regelmatig in een, samen met haar man Marco

omgebouwde, Fiat Ducato en geeft zij op haar website jantinascheltema.nl *vanlifers* tips over het zelf bouwen van een camper. Ze heeft er zelfs een boek over geschreven: *Bouw je eigen camper*. Jantina zwerft het liefst door Noorwegen, maar woont soms ook in haar camper tijdens een fotoklus op het vasteland. Naast fotograferen en *camperen* wil zij vooral mensen inspireren om van de wereld te genieten.

Je hebt om IJsland rond te rijden ongeveer 14 dagen nodig, plus een week reistijd om er te komen met de veerboot.

De Faeröer eilanden zijn zéker de moeite waard voor een *stop over*. Voor mij is dit een extra bestemming geworden op mijn *bucketlist* ondanks dat ik er al een week ben geweest.

IJsland in de winter is ruig, bereid je goed voor en zorg dat je camper winterklaar is. Mijn camper is geen 4x4 en heeft alleen winterbanden. Toch zou ik als ik opnieuw in de winter naar IJsland zou gaan spijkerbanden onder de camper willen. In een aantal gevallen zou ik ze zeker goed hebben kunnen gebruiken.

© amelandfoto.nl

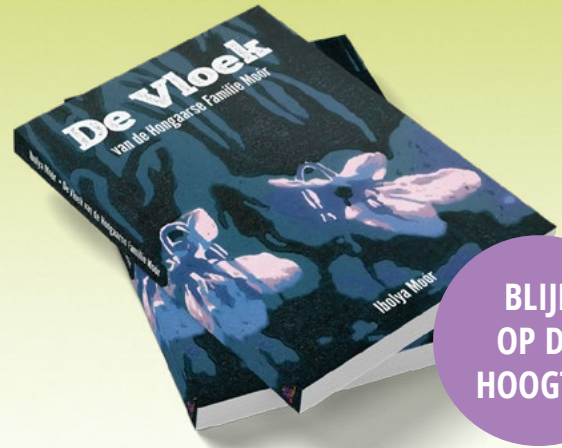
ELKE MAAND PRAKTISCHE MOESTUINTIPS IN JE MAIL?

Meld je aan voor de Moesbrief op Moesmeisje.nl. Je krijgt dan het digitale receptenboek 'Een jaar eten uit jouw moestuin' cadeau!

WWW.MOESMEISJE.NL

IBOLYA MOÓR Debutert binnenkort

met een fascinerende thriller:

BLIJF
OP DE
HOOGTE!

Schrijf je nu vrijblijvend in op:
www.ibolyamoor.com

[@Ibolyaschrijft](https://twitter.com/Ibolyaschrijft) [f @doorwijzer](https://facebook.com/doorwijzer) [@doorwijzer33@gmail.com](mailto:doorwijzer33@gmail.com)

© Foxinity Graphic Design

ALLE ADVERTENTIES ZIJN INTERACTIEF. KLIK OP DE ADVERTENTIE VOOR MEER INFO.

Ons 'Finding A Better Way To Live'-project is afgerond, maar je kunt onze vlogs en blogs uiteraard nog steeds bekijken en lezen op onze website. Zo kun je inspiratie opdoen over hoe jij beter zou willen leven. Wij broeden weer op nieuwe plannen om ons leven te verrijken. Houd ons in de gaten en als je onze inspanningen om dit alles met jullie te delen waarderen, dan is het fantastisch als je ons wilt steunen!

Steun ons door een stokbroodje te doneren.

KLIK HIER

www.findingabetterwaytolive.com/support-us

➔ Helpt jou naar een gezonde leefstijl

Gezonder eten zonder producten te schrappen? Ik help je met een gezond eetpatroon snel aan een nieuwe leefstijl!

➔ Sportvoeding advies op maat

Als sporter op zoek naar betere prestaties en een sneller herstel? Ik help je met een perfect voedingsplan!

➔ De leukste en lekkerste kookworkshops

Koken met vrienden? Een speciale gelegenheid? Ik maak voor iedereen een kookworkshop op maat!

Organiseer nu een kookworkshop met vrienden bij jou thuis en doe zelf gratis mee! Neem contact op voor meer informatie.

50%
korting op het
intakegesprek!
Maak nu een afspraak
en vermeld code
1402

Regina Frakking
Voedingsdeskundige

www.afvallen-huizen.nl

Hard werken en genieten in eigen zelfvoorzienende tuin

„Wat ERAF komt gaat ER weer IN. EIK TAKJE, BLAADJE en POEPJE”

Mariëlle Herreveld en haar man Gerbrand Verkleij reizen drie jaar lang met het openbaar vervoer naar Bali en eenmaal terug in Nederland willen zij niets liever dan terug naar de basis. Ze kopen een stuk land aan de rivier Lek en beginnen aan de droom van vele *tiny house*-liefhebbers: een eigen zelfvoorzienende tuin compleet met moestuin, fruitboomgaarden en een voedselbos. De beide vijftigers genieten elke dag met volle teugen van hun paradijsje. „Vooral van de vogels en insecten op een zonnige dag en van de harmonie die de tuin uitstraalt.”

> Mariëlle achter de verkoopkraam langs de weg en Gerbrand genietend in de Mengelmoestuin.

Hun natuurlijke domein hebben Mariëlle en Gerbrand omgedoopt tot Mengelmoestuin, die zij vanaf deze maand ook weer iedere vrijdagmiddag voor het publiek openstellen. Liefst anderhalve hectare groen beheren de Zuid-Hollanders aan de Lekdijk-Oost tussen Bergambacht en Ammerstol. De naam is een verwijzing naar de manier waarop zij hun fruit, groenten en kruiden kweken. Op natuurlijke wijze in samenhang met de kosmos. Dus geen keurig in rijtjes geplante kropjes sla bij elkaar, maar alles lekker wild door elkaar. „Onze Mengelmoestuin is ingericht als een park. Met paadjes, doorkijkjes en zitjes. We hebben veel takkenrillen en ruige slootkanten op de tuin. Overal staan stronken hout. Dikke wilgenknotten en hoge bomen. Zeker 95% van de beplanting is eetbaar of bruikbaar. We hebben rond de 200 fruitbomen en veel bessenstruiken her en der. In de zomer kun je nog geen 5 meter vooruit kijken. Overal groen! We hebben enkele kleine boomgaardjes, een moestuin, een kruidentuin, een kas en een voedselbosje. Natuurlijk hebben wij kippen en loopeenden. Die laatste laten we niet in onze moestuin, hoor. Daarvoor hebben we 3 muskuseenden. De loopeenden leggen eieren en verder verdwijnen ze overdag de polder in. We hebben ook een vast uilenpaar, boomvalken en een buizerdstelletje. Verder heel veel muizen, ratten, padden, egels, kikkers, eenden, tuinvogels, hazen, fazanten, insecten, noem maar op!”, vertelt de 52-jarige Mariëlle, die net als haar even oude man Gerbrand imker is. „We hebben dan ook een bijenstal, die heel belangrijk is voor de bestuiving van de fruitbomen. Van alle fruitoogst maken we sappen en jams en van de kruiden maken we kruidenremedies. Deze verkopen we op diverse markten, zoals de Rotterdamse Oogstmarkt. Dat is nu ons inkomen.”

Een zelfvoorzienende tuin is de droom van vele *tiny house*-liefhebbers, maar voor Mariëlle en Gerbrand is het dat nooit echt geweest. „Het is gewoon zo ontstaan. Heel natuurlijk meanderend. Voor ons beide geldt dat we geen behoefte hebben aan kinderen, een groot mooi huis, luxe en consumptiedrang en dat soort dingen. We waren net thuis van een reis van 3 jaar over land met het openbaar vervoer naar Bali en een stuk terug. Bij terugkomst wilden we terug naar die basis, die we onderweg zoveel mochten beleven en waarvan we deel uit mochten maken. We wilden een plek voor onszelf creëren.” Hun oog valt op een groot stuk land aan de Lekdijk. Een hectare vol fruitbomen overwoekerd met braamstruiken. „Maar tijdens de onderhandelingen kwam de buurman ons vertellen dat hij ook ging verkopen. We besloten toen voor die halve hectare te gaan, omdat die aan de dijk lag met een eigen opgang, elektra en watervoorzieningen. Ondertussen hielden wij wel dat hectare stuk bij en begonnen de bramen te verwijderen. Enkele jaren later hebben we, toen we weer wat geld hadden, die andere hectare aangekocht.”

Het Zuid-Hollandse stel tuiniert volledig op natuurlijke wijze, waarbij de maanstand een

> De bijenstal.

> Overal heerlijke paadjes door het groen.

> Mariëlle en haar kippen.

> De huiskat vindt de zaaibedjes in de kas ook heerlijk warm.

> De muskuseenden doen hun werk in de moestuin.

> Gerbrand met een nieuw bijenvolk.

belangrijke rol speelt. Een groot deel gaat volgens de permacultuur, maar niet alles. „Een beetje van dit en een beetje van dat. We tuinieren vooral met de natuur mee. Door te kijken en mee te gaan, en vooral niet teveel te willen, onthoud je jezelf van vlekken in je nek en creëer je een natuurlijke tuin. Zo is onze tuin voorzien van een dikke laag rivierklei. Zeer vruchtbaar! Maar een idyllische bloemenweide zal je hier niet kunnen inzaaien. Dus doen we het met planten die het hier wel goed doen. We kijken naar onze omgeving, de grond en het tuinklimaat. Verder natuurlijk geen gif en kunstmest. Onze tuin is circulair. Wat er af komt gaat er weer in. Elk takje, blaadje en poepje.”

Tijdens de vrijdagmiddagen dromen veel bezoekers heerlijk weg in de Mengelmoestuin. Een tuin die steeds meer mensen zelf ook graag zouden willen hebben. „Ik denk dat mensen de maatschappelijke druk beu zijn. Ze willen terug naar de essentie, naar de basis. Weg uit de ratrace. Dat snap ik wel, het ziet er allemaal erg idyllisch uit. Maar wat de meeste mensen vergeten is dat het ook hard werken is. Vroeger werkte ik parttime iets van 15 uur. Nu werk ik 24/7. Weekenden zijn er niet meer, geen vakanties, geen echt vrije dagen. En ook nu heb ik soms stress en heb ik een agenda met een planning. Elke dag werken, in weer en wind, kou of hitte. Wie denkt dat we met onze vinger in onze neus lekker van de tuin lopen te genieten en af en toe een zaadje in de grond stoppen of een brandnetelmaaltijdje oogsten moet ik teleurstellen.”

Ondanks het harde werken zouden Mariëlle en Gerbrand niets anders willen. „Het is mijn leven. Ik ben een van de weinige mensen die gaat wandelen of werken in de stromende regen. Heerlijk! Ik voel me goed met mijn handen in de aarde. Ik gebruik nooit handschoenen. Ik wil voelen, ruiken en proeven! Ik hou ervan buiten te zijn”, vertelt Mariëlle, die op sociale media verklapte dat uiteindelijk ook Gerbrand tot het groene leven heeft weten te bekeren. „Haha, niet echt hoor! Nee, we zijn beide polderkinderen, dus opgegroeid in een dorp in de polder. Kaplaarskinderen noemen we dat hier. Alleen moest hij bij terugkomst in

„Wat de meeste mensen vergeten is dat het ook hard werken is”

Nederland gaan werken en het geld verdienen, terwijl ik me met de tuin bezig hield. Uiteindelijk heeft hij zich geschoold tot hovenier en heeft de stap durven maken om totaal iets anders te gaan doen. Nu werkt hij als zelfstandige natuurlijke tuinman. Geen aanleg, tenzij eco, maar puur onderhoud.

En verder is hij 3 dagen op de Mengelmoestuin werkzaam. We vinden het heerlijk om samen te werken. Ons grootste besef is dat alles wat wij op de tuin hebben niet van ons is. We mogen het planten en ervan oogsten maar we kunnen het niet bezitten. Alles leeft volgens de eigen regels. Wij mogen er onderdeel van zijn en ervan genieten.”

> Mariëlle in hun zelfgebouwde kas.

© Mengelmoestuin

DWALEN DOOR DE MENGELMOESTUIN

Mariëlle en Gerbrand openen iedere vrijdagmiddag van 12.00 tot 17.00 uur hun Mengelmoestuin voor publiek. Je kunt dan met een plattegrondje heerlijk langs alle groene plekjes dwalen en met een potje plukthee even genieten van de omgeving. Van maandag tot en met donderdag geven zij op afspraak ook rondleidingen door de tuin voor groepen. Kijk voor meer informatie op hun website mengelmoestuin.com.

> Sfeervol thee drinken in de boomgaard.

MEER
FOTO'S
KLIK HIER

> Gerbrand, de natuurlijke tuinman.

> Mariëlle bij de workshopyurt.

> De moestuin.

6 NUTTIGE BLOEMEN VOOR IN JE MOESTUINTJE

© Thomas Duiker (DyveMedia)

Kim Nelissen, alias Moesmeisje, woont in een klein benedenappartement in hartje Utrecht. Moestuiniert in en om het huis met wat potten en een moestuinbak op poten, maar leeft zich pas echt uit in haar huurmoestuintje van 6,5 m² in de buurttuin. Met het verbouwen van 20 verschillende groenten bewijst Kim dat je geen enorme moestuin nodig hebt om je eigen verse groente op tafel te zetten. Gewoon een kwestie van goed plannen, zaaiafstanden niet te nauw nemen en slimme keuzes maken. Online is Kim bekend als Moesmeisje en blogt op haar website over haar moestuinavonturen, deelt zij lekkere recepten en geeft handige tips. En bij vragen en advies denkt zij graag mee. Je kunt haar daarvoor altijd [mailen](#).

Hoe klein mijn lapje grond ook is (6 m²), ik maak ook altijd plaats voor nuttige bloemen in de moestuin. Zo'n bloemenzee ziet er prachtig uit en het vergroot ook nog eens jouw opbrengst. Ik geef je 6 tips.

Omdat mijn moestuin heel klein is en ik er 20 verschillende groentes verbouw, zet ik de bloemen aan de randen van mijn tuintje. Je zult je verbazen hoeveel bloemen je dan nog kwijt kunt. Altijd doen dus.

1. Sierui

Sinds 2 jaar heb ik deze prachtige bloem in mijn moestuin staan. Hij zat in een vlinder- en bijenpakket dat ik bestelde. Wat een feest die grote paarse en witte bollen. En groot voordeel: ze gaan de hoogte in en nemen dus niet veel ruimte in. Die gaan er dus nooit meer uit. Behalve dat je de vlinders en bijen helpt, die het behoorlijk zwaar hebben in Nederland, help je ook jezelf. Want die bijen en vlinders bevruchten jouw groentes zoals de courgette. En zonder bevruchting geen courgettes en andere vruchten.

© Thomas Duiker (DyveMedia)

Zaaien: je poot de bollen in het najaar. **Bloeitijd:** mei en juni.

Leuke leestip:

Wil je van jouw (moes) tuin een waar bijen- en vlinderparadijs maken? In het boek *Een tuin voor bijen en vlinders* lees je hoe je dat aanpakt. De schrijver werkt als ecooloog bij de Vlinderstichting dus weet er alles van.

2. Oost-Indische kers

Ik zet deze zelf niet in mijn moestuin omdat hij nogal groot kan worden en daar heb ik de ruimte niet voor. Maar in mijn eigen tuin heb ik ze altijd staan, want ik kan dat bonte kleurenfestijn niet missen. Ik zet ze in hangbakken, waardoor ze prachtig over de rand groeien. Het leuke van Oost-Indische kers is dat je alle onderdelen kunt eten: zowel het blad als de bloem zijn lekker in bijvoorbeeld een salade. Van de zaden kun je kappertjes maken. De plant trekt luizen aan

en voorkomt zo dat ze jouw groenten en andere bloemen te grazen nemen.

Zaaien: binnen of onder glas in maart/april, in mei als je hetzelfde jaar nog bloemen wilt. Als je later in de zomer zaait,

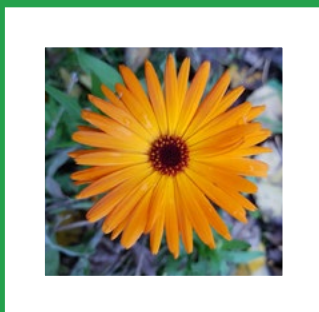
dan heb je het jaar erop bloemen. **Bloeitijd:** juli-september.

3. Goudsbloem

Wat een topper is dit. Met zijn prachtige gele/oranje bloemen fleurt de goudsbloem jouw hele moestuin op. Een ijzersterke plant die in zachte winters zelfs tot in december kan bloeien. Als je de bloemen na de bloei laat zitten, zaait hij zich vanzelf uit. Ik laat dat altijd gebeuren en haal de overtollige nieuwe plantjes gewoon weg of zet ze in een pot of de border in mijn tuin thuis. Groot voordeel van deze bloem

in jouw moestuin: hij weert mieren, die samenwerken met luizen. Van de gedroogde blaadjes kun je gezonde thee zetten (goed voor je huid en het ontgift).

Ook kun je er de bekende *calendulazalf* van maken die wonden sneller laat herstellen. Op de site plantaardiger.nl vind je het recept en andere leuke dingen die je met goudsbloem kunt doen. Af en toe snij ik wat bloemen af voor in een vaas thuis.

Zaaien: van maart tot en met juni als je dit jaar bloemen wilt. In de zomer of het najaar voor bloemen in het jaar erop. **Bloeitijd:** mei-oktober (vaak langer).

4. Afrikaantjes

Hele nuttige bloemen. Deze vrolijkheids zaai ik ook altijd aan de rand van mijn moestuin. Je hebt ze in verschillende kleuren. Zelf ga ik vaak voor de oranje variant. Ik ben zelf niet zo van het rood. Let op: ga wel voor de wilde enkelbloemige variant als je ze wilt gebruiken om aaltjes en de witte vlieg uit je moestuin te weren. Zet ze naast of door je aardappelen, tomaat, komkommer, wortel en aardbei.

Sommige mensen gebruiken de bloemen om salades op te vrolijken. Let wel op: de geur is nogal sterk. Je moet er van houden. Ik laat de

bloemen altijd zitten voor de bijen.

Zaaien: vanaf maart binnen en vanaf half mei tot half juni buiten. **Bloeitijd:** half juni tot eind oktober.

5. Lavendel

De vlindervormige lavendel ziet er net wat anders uit dan de *gewone*. Wie is er nou niet dol op deze prachtige en heerlijk geurende plant? En het is ook nog eens een echte bijenlokker.

Ik heb nu lavendel in mijn achtertuin staan en de bijen en hommels gaan helemaal los. Zo leuk om te zien! Leuke bijkomstigheid: luizen vinden lavendel helemaal niets. Komt dat even goed uit. Let wel op: lavendel houdt van een enigszins zure grond. Niet elke moestuin zal dus even geschikt zijn. Maar eventueel kun je ter plekke de grond wat zuurder maken of je zet het gezellig in een pot in je moestuin. Ik koop zelf altijd heel lui een plantje in het tuincentrum of bloemenwinkel, maar je kunt lavendel ook zelf zaaien.

Zaaien: april tot en met juni in een zaaibakje binnen rond de 20 graden Celsius. **Bloeitijd:** juni- augustus en mei tot juli (de vlindervormige variant).

6. Droplant

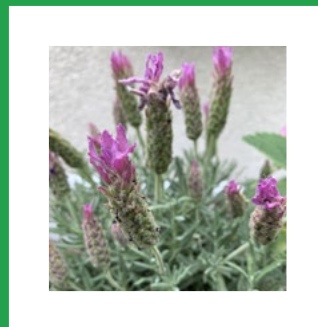
Wil jij jouw kolen heel houden? Plant dan droplant in jouw moestuin. Deze plant lijkt een beetje op brandnetel en groeit met blauwe, paarse of witte pluimen. Het houdt de koolvlieg, het koolwitje en de koolgalmug weg bij jouw

kolen. En het is ook nog eens een mooie bodembedekker, waardoor de bodem minder snel uitdroogt. De bloemetjes kun je in een salade doen voor wat extra kleur en smaak. De bladeren

smaken naar anijs. Heerlijk om thee van te zetten of te mengen in koud water met wat limoen. De blaadjes doen het ook erg goed als potpourri. Let op: de plant zaait zichzelf flink uit. Op zich geen probleem: je trekt de zaailingen er zo weer uit op ongewenste plekken.

Zaaien: van maart (binnen) tot en met mei (buiten). **Bloeitijd:** juli-september.

Ik hoop dat ik je wat leuke inspiratie heb kunnen geven. De insecten zullen je dankbaar zijn en jouw groenten ook!

Gezond KOKKERELLEN met REGINA

Het seizoen van rabarber komt er weer aan. Vanaf mei kan je de eerste rabarber alweer kopen. Deze groente bevat veel vitamines en mineralen dus zeker een aanrader om mee te gaan koken.

Rabarber is een groente en geen fruit. Als zou je al snel anders denken, omdat het bijna altijd wordt verwerkt tot compote of zoete nagerechten. Ook bevat het veel vitamines en mineralen, waaronder magnesium, kalium, wat calcium, B-vitamines en vitamine C en K. Ook is rabarber een goede bron van vezels.

Nog een eigenschap die rabarber bezit is zijn ontstekingsremmende werking door de stof amou-emodine. Dit blijkt uit Chinees wetenschappelijk onderzoek. In de Chinese geneeskunde wordt rabarber daarom zelfs als natuurmedicijn voorgeschreven. Ook blijkt uit onderzoek dat rabarber de aanmaak van macofagen stimuleert, stoffen die belangrijk zijn voor ons immuunsysteem.

Hoewel rabarber heerlijk is, mag je de groente niet te vaak eten vanwege het oxaalzuur. Dit zuur vermindert namelijk de opname van calcium. Om toch calcium op te kunnen nemen, werd vroeger regelmatig krijt toegevoegd tijdens het koken van rabarber.

Je hoeft je bij rabarber niet druk te maken over de calorieën. 100 gram rauwe rabarber bevat ongeveer 23 kcal. Maak je er een moes van met suiker dan wordt het natuurlijk iets ongezonder.

Ik heb deze keer gekozen voor een rabarber-aardbeien *crumble*. Lekker fris nagerecht of misschien wel een heerlijk ontbijt voor in het weekend!

Voeding is een rode draad in het leven van **Regina Frakking**. Zij is een ervaren kok en geeft les in het MBO aan koks in spé. Tevens is zij gediplomeerd gewichtsconsulente en helpt zij met haar bedrijf Afvallen Huizen mensen aan een gezonde leefstijl door samen goed te kijken naar het voedingspatroon en met kleine veranderingen een groot resultaat te halen.

© DCChef Anna

BENODIGDE INGREDIËNTEN

(VOOR 4 PERSONEN)

Rabarber	250 gram
Aardbeien	250 gram
Amandelmeel/poeder	100 gram
Honing	80 gram
Boter	100 gram
Havermout	40 gram

RABARBER AARDBEIEN *crumble*

Verwarm de oven voor op 200°C. Maak de rabarber en aardbeien schoon en snij de rabarber in stukken van 3-4 cm en de aardbeien doormidden. Vet een ovenschaal in en verdeel de rabarber en aardbeien over de bodem. Je kunt in plaats van aardbeien ook kersen of rode vruchten gebruiken.

Doe de rest van de ingrediënten in een kom en snij de boter in kleine stukjes in het mengsel. Meng het geheel tot een kruimelig deeg. Verdeel het deeg over de rabarber.

Verwarm de rabarber en aardbeien 20 minuten in de oven tot de rabarber gaar is en de kruimels bruinegebakken zijn.

Smakelijke groetjes!

WERKWIJZE & TIPS

© Wikimediaimages

Het mooie van de vlier is dat je het hele jaar door kunt wildplukken op en van de vlier. Judasoren (paddenstoelen) groeien er het hele jaar, maar vooral in de winter op. De bloesem in de lente, en de rijpe bessen in de zomer en herfst! De vlier is hét middel tegen de griep. Door de bloesems of de bessen in te nemen kun je jezelf beschermen of de duur van de griep met de helft verkorten. In dit artikel lees je daar meer over.

Bloesem

Van mei tot juni kun je de vlierbloesem oogsten en gebruiken voor zoete gerechten en desserts, limonade, azijn, champagne, pannenkoeken of jam.

Bloesem oogsten

De bloesems kun je beter niet afspoelen, dan mis je een gedeelte van het heerlijke aroma. Ze smaken een beetje naar muskaat, vanille en honing. Pluk niet teveel bloesems, anders komen er geen bessen. Een wildplukregel is meestal dat je maximaal 20% oogst. Zo hou je een gedeelte voor de insecten en beestjes over, een gedeelte voor andere wildplukkers en een gedeelte voor de plant om zich voort te planten.

Laat de bloesem na het plukken even op bijvoorbeeld een schoteltje liggen, zodat de beestjes eruit kunnen kruipen. Je kunt de bloesems op kamertemperatuur drogen.

Bessen

De bessen kun je in augustus/september oogsten. Hele kleine hoeveelheden kun je rauw

PLANTEN OM OP TE VRETEN!

VLIER het hele jaar door

© Hans Braxmaier

© Yvonne Huijbens

eten, maar niet teveel, er zit namelijk cyanide in, wat zorgt voor misselijkheid en diarree. Als je de vlierbessen kookt bevatten ze geen cyanide meer.

De bessen smaken zoetzuur en een beetje wrang. Je moet er van houden. Mijn vader drinkt vaak een kopje vlierbessensap en doet net alsof het wijn is.

Van de bessen maak je onder andere: sap, glühwijn (met kruidnagel, kaneel en evt. gember), Turks fruit, *crumble*, vlierbessen/appel compote, azijn of ketchup. Ook kun je

ze drogen in een droogoven of bewaren in de vriezer.

Geschiedenis

Vlier werd ooit *de medicijnkist van het volk* genoemd omdat het veelvuldig en meervoudig inzetbaar was. De vlier werd al in de Steentijd gebruikt. Er zijn resten aangetroffen van de vlier in nederzettingen uit dit prehistorische tijdperk.

Magie

In Denemarken werd een *vliermoeder*, de *Hylde-Moer*, in het leven geroepen aan wie men de toestemming moest vragen om vlierbessen te plukken.

Hout

Het hout van oude vlieren is fijn, wit en glad. Timmerlieden hadden er veel waardering voor en

© Marin Leus

gebruikten het voor verschillende voorwerpen, zoals gereedschap voor schoenmakers en klein speelgoed. Vroeger maakte men fluiten van de vlier. Deze werden *flierefluiten* genoemd. Je kunt het hout van de vlier namelijk makkelijk uithollen.

Verf

Je gebruikt de bessen en het blad voor een groengeelviolet kleur. Het blad geeft geel en de bessen lila paars, tot grijs-zwart.

Verzorgingsmiddelen

Ook is een aftreksel (sterke thee) als huidversterkende lotion of reinigende lotion voor een gevoelige huid te gebruiken.

Geneeskraft

De vlier wordt vooral gebruikt vanwege de zweetdrijvende, infectie werende en ontsteking werende eigenschappen. Het wordt vooral gebruikt bij griepachtige aandoeningen en verkoudheden met koorts, alleen koorts en kinderziekten.

Vlierbessen kunnen iets heel bijzonder, ze bevatten een stof die celwanden in ons lichaam dusdanig afsluit dat virussen niet meer binnen kunnen dringen. En dat hebben virussen nodig om zich te kunnen vermenigvuldigen. Waarmee ik absoluut niet wil beweren dat dit de oplossing is voor het coronavirus! Ik heb het over de gewone griepverschijnselen.

De bloesems kun je gedroogd gebruiken, (als je ze niet zelf hebt gedroogd) het zijn uitstekende zweetdrijvers. Drink meerdere kopjes thee bij beginnende griep en kruip dan in bed met extra dekens en kruiken om de griep eruit te zweten. Een eetlepel vlierbessensap per dag is voldoende als bescherming, 2 kan ook. En als je denkt dat je griep gaat krijgen elk uur een theelepeltje.

Je kunt vlierbessensap ongezoet bij de natuurwinkel kopen. Hij smaakt een beetje wrang, je kunt het vlierbessensap met gember, kaneel en kruidnagels een half uur koken. Dan zeven en eventueel met wat oersuiker of dadelstroop zoeten. Vervolgens kokendheet in kleine potjes met een metalen schroefdeksel gieten. Op deze manier kun je het sap jaren bewaren. Aangebrosen potjes zet je in de koelkast.

Bronnen: *De Groen Zon* (Saskia Nieboer), *Groot Handboek Geneeskraftige Kruiden* (Geert Verhelst).

In 2009 drinkt Marin Leus nog cola, eet knakworstjes en laat lampen aan als ze weggaat. Als zij een jaar later begint te lezen over natuurlijk leven trekt zij naar eigen zeggen haar kop uit het zand. Sindsdien zoekt zij naar een groen leven. Het liefst donkergroen. Ze woont en werkt op biologische boerderijen en verblijft een blauwe maandag in een yurt en een camperbusje. Hoewel Marin nog zoekende is weet zij een ding zeker: wildplukken is haar passie. Ze volgt een permacultuur- en geneeskraftige kruidenopleiding en biedt nu door het hele land wildplukwandelingen aan. Elk kwartaal schrijft zij voor Klein Wonen Magazine over planten om op te vreten en over haar groene avonturen blogt zij op haar gelijknamige website.

SOCIAL SMALL TALK

Bewoners van kleine woningen laten net als ieder ander graag hun belevenissen zien via social media. Klein Wonen Magazine volgt hen met plezier en verzamelt ieder kwartaal een aantal leuke, interessante of mooie posts van over de hele wereld.

Er is altijd wel wat te doen! Ook in en om een tiny house. Dat vinden ze bij *tinymoz* heerlijk, want daar zijn ze dol op leuke kleine bouwprojectjes. Zo is de verhoogde veranda van hun tiny house sinds kort voorzien van een prachtige luifel. *Simpel en een fantastische manier om alle regen in het seizoen te weerstaan*, laten zij de wereld weten.

Thuis is waar je parkeert is het motto van vele *vanlifers*. Ook die van deze nomade op *Vanlifebus*. Een prachtig thuis in Turkije met een fabelachtig en kleurrijk decor. *Wow en awesome* zijn voorspelbare commentaren op dit droomplaatje van vele *vanlifers*. *Vanlifebus* vindt dit vol vrijheid gevulde beeld vooral inspirerend.

Zeena-fontanilla is zoals velen momenteel in zelf-quarantaine. In alle rust slaat zij nu gade hoe haar kind in zijn eigen wereldje opgaat tijdens het spelen in hun tiny house. Het is een bijzondere ervaring voor *zeena-fontanilla*, die bijna lyrische woorden over heeft voor dit toch zeer beangstigende coronatijdperk. *Ik heb nog nooit zoveel liefde, vrede en dankbaarheid gevoeld voor dit simpele leven dat we leven. Dit is zo'n ongelooflijk moment om alles te laten gaan en te genieten van ieder rustig moment. Waarvan acte!*

Wie heeft er een bad nodig als je een lekkere grote wasbak in de keuken hebt? Dat zal de kleine Nora van *hanzian_bus* zeker denken. Genietend van een lolly en wat badschuim heeft de dreumes het helemaal naar haar zin. Voor haar is het tiny wonen in de omgebouwde bus van haar papa en mama nog helemaal niet zo tiny!

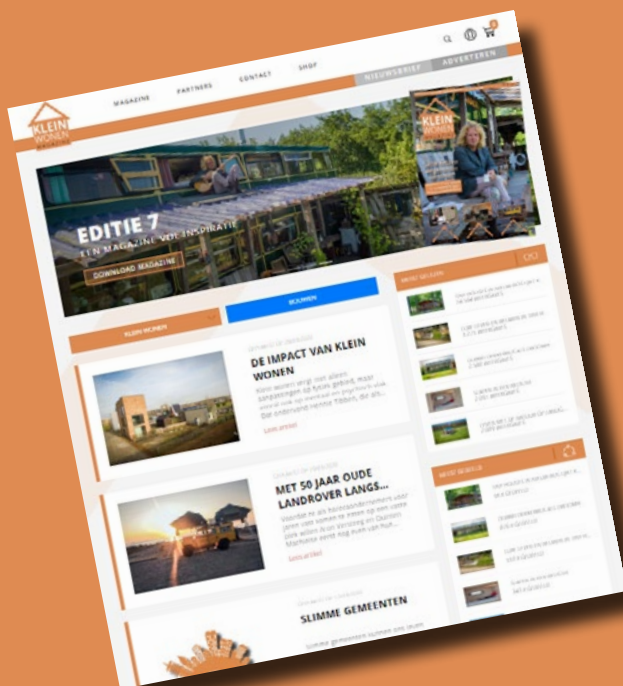

Yoga is een geliefde hobby van veel tiny house-bewoners. Het is wel even zoeken naar de juiste ruimte voor je matje, helemaal als je met z'n tweetjes bent. De *happyhomebodies* hebben ook nog een yogatip voor hondenliefhebbers. Zet je viervoeter even buitenspel als je je oefeningen relaxt wilt houden.

LEES

KLEIN WONEN MAGAZINE

DIGITAAL ÉN ONLINE

Lees ook een selectie van onze verhalen op je laptop, tablet of mobiel via onze veel bezochte website

**NEEM SNEL
EEN KIJKJE!**

www.kleinwonenmagazine.nl